A close-up photograph showing an adult's hand gently holding a child's hand. The child's hand is smaller and has a red and white patterned wristband. The background is blurred, suggesting an indoor setting.

Годишњи извештај о раду

2021.

СОС ДЕЧИЈА
СЕЛА
СРБИЈА

Годишњи извештај о раду за 2021. годину

СОС ДЕЧИЈА
СЕЛА
СРБИЈА

Садржај

ПОЗДРАВНА РЕЧ	5
КЉУЧНЕ АКТИВНОСТИ – реализација стратегије организације 2021–2025. године и годишњег плана за 2021. годину	7
ПРВИ ДЕО	
СОС Дечија села Србија у 2021. години	11
1.1. Наши програми и пројекти	11
1.2. Број корисника у нашим програмима и пројектима	15
1.3. Наш тим	16
1.4. Финансирање и локални приходи	20
ДРУГИ ДЕО	
Извештај о програмима и пројектима	31
2.1. СОС Дечије село Краљево	31
Алтернативна брига о деци и младима без родитељског старања и подршка	
Хранитељским породицама	31
Програми за младе	36
Програм полу-самосталног живота	38
2.2. Програми јачање породице/центри за подршку породици у ризику од издвајања деце	38
Психо-социјална подршка породицама	41
Подршка у домену образовања	42
Подршка у домену здравља и подстицања раног развоја	42
Подршка запошљивости родитеља и младих	43
Материјална подршка	44
2.2.1. Центар за подршку породици Београд	46
Подршка породицама у Обреновцу	47
Подршка породицама у Земуну	47
Подршка породицама у Нишу	48
Подршка породицама у Нишу	49
Подршка породицама у Гаџином Хану	50
2.3. Центар за подршку породици Краљево	50
2.4. Програм економско оснаживање младих	51
2.4.1. Каријерни центар „Јаки млади“	52
Стручне обуке	53
Стручне праксе	53
Психосоцијална подршка	53
Коучинг сесије	54
Запослење	54

Менторство и вршњачка подршка младих младима	55
Материјална подршка	55
Сарадња са пословним сектором	56
Регионална сарадња	56
2.4.2. Пројекат „Јаки млади – нове перспективе“ (YEER)	57
2.4.3. Пројекат „Млади могу!“ (Youth Can!)	58
2.4.4. Пројекат „Снага младих 2.0.“ (YouthPower2.0.)	59
2.5. Повећање капацитета за бригу и рад са децом и младима из алтернативне бригае и система социјалне заштите	60
2.5.1. Пројекат „Сигурна места, несметан развој деце – интегрисање пракси заснованих на знању о ефектима трауматског искуства у систему алтернативне бригае“ (ТИП)	60
2.5.2. Пројекат „Снажни и здрави“	62
2.6. Заговарачке активности и изградња капацитета младих за заговарање своји права и унапређење положаја младих из рањивих група	63
2.6.1. Пројекат „Снага за младе који напуштају бригу“ (Power4Youth Leaving Care)	64
2.6.2. Пројекат „Покрени се“	64
ТРЕЋИ ДЕО	
Наш рад у доба короне	67
ЧЕТВРТИ ДЕО	
Наше приче	73
ПЕТИ ДЕО	
Наши пријатељи и партнери	78

Поздравна реч

Поштовани партнери, сарадници, колеге и пријатељи,

Иза нас је једна тешка година пуна изазова, а истовремено и успешна година великих промена и развоја наше Организације, обележена резултатима на које смо поносни. Током 2021. године, подржали смо 1731 дете, младу и одраслу особу, и 289 породица, укључених у различите програме и пројекте. Уз вашу подршку и допринос, верујемо да смо побољшали услове и пружили нове шансе за здраво одрастање и срећније детињство у породичном окружењу за све малишане, и сигурније кораке у само-одрживом животу породица и младих људи.

Започели смо велике промене у начину рада СОС Дечијег села Краљево. Успели смо да одржимо рад наших Центара за подршку породици у Београду и Нишу, отворили нове у Гацином Хану и Краљеву, и започели припреме за рад тимова у Трстенику, Чачку и Врњачкој Бањи. Захваљујући подршци локалних самоуправа, институција социјалне заштите и наших донатора, готово смо удвостручили број породица и деце која су укључена у наше Програме јачања породице, а наш највећи успех је да током протекле године није било издвајања деце из породица које помажемо, и да се двоје малишана вратило из хранитељске у биолошку породицу.

Свесни негативних последица и утицаја КОВИД 19 пандемије, нарочито на најрањивије породице, младе и децу, обезбедили смо додатну помоћ за превенцију и ублажавање овог утицаја, нарочито на пољу менталног здравља, психо-социјалне подршке и едукација, информисања, саветодавне подршке, обезбеђивања ургентне материјалне помоћи, здравствене помоћи, средстава за заштиту од инфекције, и подршке у праћењу образовног процеса који се одвијао у посебним условима.

Поносни смо и на резултата нашег Центра „Јаки млади“ који је поново освојио награду на Националном Еурогајданс (Euroguidance) такмичењу које организује Фондација ТЕМПУС за допринос каријерном саветовању младих.

Као чланице Мреже организација за децу Србије (МОДС), Удружења стручњака за подршку деци и породици (ФИЦЕ Србија) и Српског филантропског форума, и самостално, трудили смо се и да дамо свој допринос у заговарању права деце и младих, кроз активно учешће у давању предлога за измене законодавног оквира и израду стратешких докумената из ове области, на националном и на нивоу локалних самоуправа, и за побољшање услова за филантропију у Србији.

У протеклој години смо ојачали наше тимове, и пуно труда уложили у константну стручну супервизорску подршку и додатне обуке, лиценцирање и стручно усавршавање, као и на иновативне начине рада, прилагођене условима пандемије и немогућношћу да се неке активности одвијају на уобичајен начин. И поред тога, наше колегинице и колеге су непрекидно били на терену, у домовима и насељима у којим живе породице којим помажемо, и у сталној комуникацији са њима и партнерима из локалних заједница.

Све ово не би било могуће без подршке наших донатора, 10.824 чланова нашег Клуба „Златно срце“ и Клуба пријатеља СОС Дечијих села, који броји 89 чланова као и бројних компанија, фирми и предузетника, организација и институција, које су нам указале поверење и определила се да подрже нашу мисију.

Хвала свима, у име деце, младих и породица које помажемо, и наше Организације, која ће наставити да ради на нашој визији да свако дете расте и развија се у безбедном и подстицајном окружењу, у окриљу своје породице, и за заједницу која препознаје и пружа потребне услове за све своје чланове, а нарочито за децу, улажући тако у своју добру будућност.

С поштовањем,

Весна Мраковић Јокановић

Национална директорка СОС Дечија села Србија

КЉУЧНЕ АКТИВНОСТИ

Реализација стратегије организације 2021–2025. године и годишњег плана за 2021. годину

Током 2020. године дефинисана је и одобрена Стратегија самоодрживости организације СОС Дечија села Србија 2021-2025, која има за циљ да обезбеди наставак рада и одрживост свих постојећих програма СОС Дечија села Србија, као и развој нових.

Наш стратешки правац укључује три главне тачке:

- Реструктурирање програма алтернативне бриге у оквиру СОС Дечијег села Краљево и стављање снажног фокуса на програме јачање породице и превентивне интервенције, као и на програме који су прилагођени оснаживању младих из алтернативне бриге и социјално угрожених породица;
- Заговарање за промену нормативног оквира социјалне заштите, како би иновативни програми и услуге које спроводи СОС Дечија села Србија били формално препознати у систему социјалне заштите и за унапређење примене права деце и младих;
- Повећање одрживих прихода за рад Организације, кроз диверсификацију локалних извора финансирања. Фокус Стратегије је развој канала за прикупљања средстава, посебно појединачних наменских давања грађана, подстицање дугорочних корпоративних партнерстава и заједничког креирања пројеката са највећим утицајем на друштво, повећање појединачних и корпоративних давања и финансирања из јавних фондова.

СОС Дечија села Србија, кроз Стратегију самоодрживости, тежи да задржи стандарде квалитета свог рада и свих програма, да се усклади са стандардима за пружање услуга социјалне заштите у Србији, и да се позиционира као висококвалификовани пружалац услуга социјалне заштите.

Желимо и да развијамо иновативне услуге, и да се анагажује и допринесемо побољшању положаја организација цивилног друштва као пружалаца услуга социјалне заштите, у сарадњи са другим ОЦД, као и кроз залагање за измене Закона о социјалној заштити.

Фокус деловања померамо са директног пружања бриге о деци без родитељског старања, на пружање различитих социо-едукативних и саветодавно-терапијских услуга социјалне заштите, подизање капацитета професионалаца у систему социјалне заштите и подржавању локалних заједница у домену подршке деци и породици и заговарања права деце и породице.

Због немогућности да, и после 16 година рада и настојања да наш концепт специфичне породичне бриге о деци без родитељског старања и програми за младе, буду дефинисани као посебан облик бриге и интегрисани у систем социјалне заштите у Србији и усклађени са Законом о раду, покренули смо велике промене у концепту рада СОС Дечијег села Краљево - Центра за породични смештај деце без родитељског старања, у правцу усклађивања са класичним хранитељством.

Промени смо начин ангажовања СОС родитеља/хранитеља, укидањем овог радног места и усклађивањем рада СОС Дечијег села Краљево са концептом породичне бриге у Србији, тако што су СОС родитељи потпуно прешли у статус класичних хранитеља, чији рад треба да финансира и прати држава.

Половина хранитељица се изјаснила да не желе да наставе да се баве хранитељством под новим условима. Спроведена је кампања „Од љубави се расте“, и обезбеђено је ангажовање нових хранитеља. Током целе године реализовали смо низ активности за ублажавање негативног утицаја на децу у програмима алтернативне бриге, и на укупан рад СОС Дечијег села. Дечије село Краљево је током периода трансформације задржало квалитет и ниво подршке за хранитеље и децу и младе. Процес трансформације биће настављен и у 2022. години, у складу са одлукама надлежних министарстава и институција социјалне заштите, као и одлука и могућности наше Организације.

Истовремено са овим променама, прошири смо свој рад кроз развој и успостављање нових услуга социјалне заштите, препознатих као приоритет од стране локалних заједница и регулисаним Законом о социјалној заштити. Покренули смо Центар за подршку породици/Програм јачања породица у ризику од издвајања деце у СОС Дечијем селу Краљево, чији ће рад бити проширен и на територије локалних самоуправа Чачка, Врњачке Бање и Трстеника, у 2022. години. Планирано је и лиценцирање Дневног боравка за децу и младе са проблемима у понашању и развој других, локалних и регионалних услуга за децу, младе и породицу.

Активно смо радили на развоју активности и програма на локацијама Београд и Ниш, кроз уједначавање стандарда и квалитета рада свих тимова. У сарадњи са Општином Гаџин Хан, допринели смо дефинисању њихове локалне Стратегије социјалне заштите, и пилотирали успостављање услуге Јачање породице. Сарадња са Општином Гаџин Хан представља модел за будући рад у новим локалним заједницама, с обзиром да смо услугу наставили да пружамо и након пилот фазе добивши по први пут уговор о сарадњи кроз тендер за иновативне услуге социјалне заштите.

Центар „Јаки млади“ проширио је рад и повећао број младих који су добили подршку за осамостаљивање и запошљавање, подижући компетенције и капацитете три партнерске организације за примену иновативне методологије каријерног саветовања младих, у Крагујевцу, Новом Саду и Нишу.

Захваљујући гранту Међународне организације СОС ДС, обезбедили смо додатну подршку деци, младима и породицама, укљученим у наше програма, да се ублаже последице КОВИД 19 пандемије, па смо и у изазовним условима пандемије, успели да одржимо квалитет и адекватне услове рада свих наших запослених, а посебан фокус је био на наставку теренског рада и директног рада са корисницима, уз примену прописаних мера заштите. Реорганизација рада и бројне обуке, супервизијска подршка и друге мере усмерене на превенцију сагоревања и професионални развој запослених и тимова, пратиле су потребе и наведене промене.

Други кључни циљ који се односио на обезбеђивање одрживих извора финансирања за актуелне и нове програме као и рад Организације, реализован је кроз Стратегију прикупљања средстава 2021-2025. Одређени циљеви и технике прикупљања средстава предвиђени пословним планом Одељења за прикупљање средстава остварени су уз увођење нових начина при-купљања средстава и ширење круга донатора и спонзора. Успешно смо наставили реализацију Пројекта „Фонд за подршку деци“¹ кроз грант добијен од Међународне организације СОС Дечијих села за период 2021-2023, за развој тима у оквиру Одељења за прикупљање средстава и унапређења канала за прикупљање средстава кроз континуирано донирање грађана. Достижање ових циљева треба да обезбеди финансијску стабилности и самофинансирање Организације, односно престанак потребе за интернационалним субвенцијама Оснивача, у 2024. години и надаље.

1 IF4C – Impact fund for children

Рад организације СОС Дечија села Србија се спроводи захваљујући доброј вољи донатора, сарадника, партнера и пријатеља, и свака подршка нам је од великог значаја. Грађани нам подршку пружају кроз чланство у Клубу "Златно срце", односно континуиране месечне донације у износу који сами одаберу. Мала и средња предузећа нам подршку пружају кроз чланство у „Клубу Пријатеља“, а компаније кроз робне и новчане донације, као и кроз услуге менторства и радне праксе за младе и одрасле.

Били смо активни у раду Мреже организација за децу Србије (МОДС), Удружења стручњака за подршку деци и породици (ФИЦЕ Србија), Српског филантропског форума, различитим иницијативама и активностима ових мрежа и организација, усмерених на побољшање рада и оквира за бригу о деци и породици и развој филантропије и подстицајних услова за рад организација цивилног друштва и донаторство. Ојачали смо постојећа и успоставили нова партнерства и сарадњу са институцијама првенствено из система социјалне заштите и образовања, јединицама локалне самоуправе, невладиног сектора и медија.

Захваљујући свим нашим донаторима, сарадницима и партнерима, услови живота деце, младих и породица које подржавамо постају бољи. Деца добијају шансу за правилан раст и развој, млади прилику да се запосле, а породице да преброде кризе и остану на окупу.

ПРВИ ДЕО

СОС Дечија села Србија
у 2021. години

СОС Дечија села Србија у 2021. години

1.1. Наши програми и пројекти

Фокус нашег рада у 2021. години био је на пружању подршке најугроженијој деци и породицама додатно погођеним пандемијом КОВИД 19, кроз програме алтернативе бриге о деци и младима без родитељског старања, оснаживање породица у ризику од издвајања деце, младих који се налазе у социо-економском ризику, програме за унапређење капацитета стручњака у систему социјалне заштите, и залагању за унапређење политика и пракси у области остваривања дечијих права.

Интензивно смо радили и на примени Стратегије за период 2021-2025 година, како би обезбедили услове за смањење интернационалних субвенција и самоодрживост организације, укључујући усклађивање наших програма са националним законодавним оквиром и стандардима за услуге социјалне заштите у Србији, и одржање квалитета рада и даљи развој наших програма и активности.

Додатни напори су били усмерени на иновативне и квалитетне начине рада у условима пандемије и превазилажење ограничења које је она донела, нарочито у домену директног и теренског рада са децом, младима и породицама, тако и због повећаних потреба за подршком за санирање последица на ментално здравље, функционалност и одрживост породица и младих, могућност праћења и напуштање образовања, ризике од губитка посла и других извора прихода, недоступност различитих видова подршке од стране државних институција и локалне заједнице, и потребу за додатном подршком, укључујући и материјалну помоћ за основне животне потребе.

Током 2021. године, подржали смо **1731 дете, младу и одраслу особу, и 289 породица**, укључених у различите програме и пројекте.

Кроз мрежу 14 хранитељских породица, које подржава СОС Дечије село Краљево, и наше програме за младе: **Заједница младих и Програм полу-самосталног живота**, обезбеђен је топли дом за **91 дете и младу особу без родитељског старања из разних градова Србије**.

Наши **Центри за подршку породици у Нишу, Београду, Краљеву и Гаџином Хану** помогли су да **822 деце и 456 одраслих из њихових породица**, науче како да савладају животне кризе и проблеме, обезбеде адекватне и безбедне услове за развој деце и **да не дође до издвајања деце из породице**. Обезбедили смо донаторска средства за проширење рада Центра у Краљеву на територије Чачка, Врњачке Бање и Трстеника, у 2022. години, и додатну подршку за смањење последица пандемије за све породице са којим радимо.

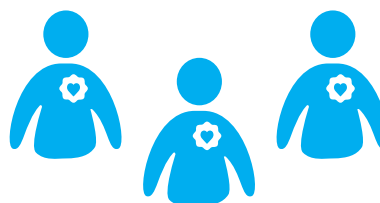
Центар „Јаки млади“ подржао је 122 младе особе, од којих је њих 118 успешно завршило нашу методологију и добило сертификате. Млади са којима смо радили долазе из алтернативне бриге и социјално угрожених породица, а кроз наш рад смо им пружили подршку

на путу одрживог осамостаљивања, кроз психо-социјалну и саветодавну подршку, додатно образовање, менторство, стручно усавршавање, радну праксу, запошљавање и самозапошљавање. Помогли смо изградњу капацитета и усвајање нове методологије рада са младима у процесу осамостаљивања и запошљавања, за три партнерске организације: „Урадимо заједно“ у Крагујевцу; „АДРА“ у Новом Саду и „Звезда“ у Нишу, кроз чији рад је било подржано још 160 младих из ових градова. **Укупан број младих које смо подржали на свим наведеним локацијама је 282.**

Обезбедили смо додатне обуке за 150 професионалаца, хранитеља и едукатора (васпитача) из система социјалне заштите, за повећање компетенција и специфичних знања за бригу и рад са децом из угрожених група.

У области развоја и квалитета и ефикасности програмског рада, фокусирали смо се на неколико важних процеса:

- Дефинисање програмског дела Стратегије рада за период 2021-2025 године, кључних циљева и активности усмерених на усклађивање наших програма са стандардима за услуге социјалне заштите и Србији, са фокусом на процес трансформације Програма Дечије село Краљево, кроз прелазак са директног пружања алтернативне бриге, на пружање додатне подршке специфичним хранитељским породица, и кроз развој иновативних превентивних услуга социјалне заштите за децу, младе и породицу у локалној заједници и на регионалном нивоу;
- Развој нових услуга и превентивних програма на територијама Чачка, Врњачке Бање, Трстеника, Гаџиног Хана, иновативног рада и подршку осамостаљивању и запошљавању младих из рањивих група, и развој капацитета партнерских организација у Крагујевцу, Нишу и Новом Саду;
- Додатну психо-социјалну, едукативну и материјалну подршку угроженим породицама и младима, за умањење последица пандемије КОВИД 19, нарочито на пољу менталног здравља и развојних потреба деце;
- Реализацију стратегије заговарања и активно учешће у радним групама за измене и допуне релевантних закона и дефинисање националних и локалних стратегија за породицу, децу, младе и социјалну заштиту, са

циљем да се унапреде законодавни оквир, стандарди рада и подршка деци и младима у алтернативној бризи, развијају одрживе превентивне услуге за породицу у ризику од издвајања деце, унапреди партиципација деце и младих у одлучивању о њиховом животу и правима, и унапреди подршка младима који излазе из алтернативне бриге у процесу осамостаљивања;

- Важан циљ и интензивни напори били су уложени у изналажење правног оквира и решења за дефинисање статуса СОС Дечијег села Краљево као Центра за породични смештај деце без родитељског старања и пружаоца директне бриге о деци и младима, односно дефинисање посебних стандарда за овај специфични концепт бриге о деци и младима, са представницима надлежних Министарстава и институција социјалне заштите;
- Одржање квалитета у свим нашим програмима и даље унапређење превентивних мера и процедура за заштиту и безбедност деце и младих и њихову активну партиципацију у одношењу одлука које се тичу њиховог живота и будућности. Ово је укључило и подизање компетенција и сензибилизације свих запослених, кроз бројне обуке, супервизијску и интервизијску подршку, размену искустава и превенцију сагоревања;
- Коришћење наше експертизе и трансфер знања на друге, кључне пружаоце бриге и стручне раднике из система социјалне заштите, која се доносе на разумевање и подршку деци са искуством трауме и приступ заснован на поштовању права деце;
- Унапређене су и одређене функционалности програмске базе података, како би наше програмске јединице ефикасније реализовале своје активности и како би Програмско одељење пратило квалитет рада. База је урађена као веб апликација, и дизајнирана као алат за праћење, евалуацију и ефикасно управљање нашим програмима.

Посебна пажња посвећена је превенцији ризика и заштити права деце. Сви запослени су прошли нови онлајн курс на тему заштите деце од насиља и примене процедура очувања безбедности деце. На основу интернационалне политике „Слушајмо и реагујмо“, започет је рад на дефинисању националних процедура за одговор на пријаву историјских случајева злостављања деце и младих, које ће бити завршене у идућој години када ће бити реализоване и едукације за запослене за примену ове процедуре.

Једна од кључних активности које су спроведене током 2021. године јесте **ревизија имплементације процедура очувања безбедности деце у оквиру Дечијег села Краљево**. Ревизија је спроведена на основу увида у документацију, интервјуа са хранитељицама, стручним радницима и децом. Обављено је укупно 17 интервјуа. Извештај ревизије указао је да је интерни тим за заштиту деце добро обучен и мотивисан, да су деца и млади добро информисани коме могу да се обрате ако имају било какву забринутост у погледу очувања безбедности, као и да деца и млади у програму генерално добро разумеју своја права, посебно у вези са заштитом деце и очувањем безбедности деце. Простор за унапређење примене процедура идентификован је у домену: планирања и документовања активности за децу и младе у вези са заштитом деце; система оријентације нових запослених, сарадника и волонтера, и научених лекција након имплементације процедуре о појединачним случајевима. На основу резултата ревизије, **креиран је Акциони план** за имплементацију препорука, који ће бити спроведен током 2022. године. **Дечије село Краљево је крајем 2021. године спровело анализу ризика у вези са заштитом деце** а добијени резултати су коришћени за **развој годишњих планова и превентивних мера** како би се осигурала потпуна усклађеност са усвојеним процедурама, и како би се смањио ризик за безбедност деце. Планирано је да током 2022. године тимови јачања породице на свим локацијама такође спроведу анализу ризика.

Уз подршку регионалне саветнице за област заштите деце, **спроведена је тродневна обука у циљу изградње капацитета интерног тима Дечијег села Краљево као и Националног тима за заштиту деце.** Кључне теме које су обрађене кроз обуку су биле: примена алата за праћење имплементације процедура; управљање инцидентима; процедура извештавања и одговора на инциденте; истрага у заштити деце; подизање свести и превенција у области очувања безбедности деце.

Током 2021. године, укупно је пријављено и **успешно спроведено и затворено 20 пријава о постојању сумње или кршење права деце и младих, из свих наших програма.**

У оквиру Дечијег села Краљево пријављено је 11 интерних инцидената од којих је девет процесуирано у складу са процедурама осигуравања безбедности детета, а два инцидента су процењена од стране интерног тима за заштиту деце као проблематично понашање између вршњака, и третирана су кроз саветодавни рад. Од девет пријава/случајева угрожавања безбедности деце у оквиру програма Дечије село у Краљеву, шест случајева се односило на физичко насиље међу вршњацима, један на сумњу на сексуално злостављање од стране вршњака, и два пријављена инцидента су се односила на сумњу неадекватног дисциплиновања деце од стране хранитељица. Од шест случајева физичког насиља међу вршњацима, четири су пријављена у оквиру Заједнице младих. **Сви интерни инциденти су пријављени надлежним Центрима за социјални рад као органима старатељства. У свим случајевима, интерни тим је припремио акциони план за решавање случајева угрожавања безбедности деце, а случајеви су затварани само у ситуацији у којој више не постоји опасност по безбедност детета. Укупан број екстерних инцидената који су током 2021. пријављени у оквиру програма Јачања породице је девет.** У оквиру програма Јачање породице у Земуну, пријављена су три инцидента. Два инцидента су се односила на сумњу емоционалног злостављања деце и један на занемаривање потреба деце од стране родитеља. На локацији Ниш пријављено је шест екстерних инцидената, од тога три инцидента физичког насиља међу вршњацима, једна сумња на емоционално злостављање и две сумње на физичко злостављање од стране родитеља.

Сви интерни тимови су током 2021. године организовали **активности у циљу подизања свести деце о заштити од било ког облика насиља као и у циљу превенирања потенцијалних насилних ситуација.** У оквиру Дечијег села је, у сарадњи са НВО Атина и Центром за права детета, спроведена **радионица на тему заштите деце и младих од трговине људима** на којој је пуштен филм „Између сна и јаве“. Друге радионице су се односиле на **заштиту од злоупотребе на друштвеним мрежама и интернету**, као и на **подизање свести деце о Политици заштите деце**, који се током 2021. године састао три пута, редовна тема је била заштита и унапређење дечијих права. У оквиру програма Јачање породице организоване су **различите радионице** које су имале за циљ да подстакну децу да размишљају о праву на заштиту од насиља, да их едукују о механизмима пријављивања, да укажу да свако дете има право да се осећа сигурно у сваком тренутку, као и да им укажу на потенцијалне злоупотребе са којима могу бити суочени у онлајн окружењу.

Сви запослени који су почели са радом у организацији су прошли обавезан део оријентације за процедуре заштите деце кроз инструктаже и похађање онлајн курса. У току 2021. године организована је инструктажа за **42 запослених** на различитим позицијама у организацији. Током године је на платформу постављена и **нова верзија онлине курса** на који се упућују новозапослени.

1.2. Број корисника у нашим програмима и пројектима

ПРОГРАМ: ДС Краљево	деца	млади	породице/ хранитељи	професионалци из ДС КВ
Хранитељске породице	66	/	14	/
Заједница младих	/	15	/	7
Програм полусамо-сталног живота	/	12	/	1
УКУПНО	66	27	14	8

Табела 1: Број корисника у оквиру Центра за подршку деци и породици Краљево

ПРОГРАМ: Јачање породице	деца	млади	одрасли	породице	професионалци
Центар за подршку породици Краљево	99	5	57	40	3
Центар за подршку породици Београд, локација Ниш	166	18	93	64	4
Центар за подршку породици Београд, локација Гаџин Хан	44	3	35	20	2
Центар за подршку породици Београд, локација Земун	348	36	197	106	5
Центар за подршку породици Београд, локација Обреновац	165	16	74	59	3
УКУПНО	822	78	456	289	17

Табела 2: Број корисника у оквиру Центара за подршку деци и породици Краљево, Ниш и Београд

ПРОГРАМ: Јаки млади	млади	професионалци	запослени
Каријерни центар „Јаки млади“ Београд	122	/	3
Млади подржани кроз пројекат „Млади могу!“ (Youth Can!)	120	21	1
Пројекат „Јаки млади – Нове перспективе„ (YEER) ¹ – корисници који су прошли обуке	32	106	/
Партнерске организације у Нишу, Крагујевцу и Новом Саду (YEER)	160	/	9
Млади подржани кроз пројекат „Снага за младе 2.0“ (Youth Power 2.0“)	29	/	1
УКУПНО	463	127	14

Табела 3: Број корисника у оквиру програма Каријерни центар „Јаки млади“

1 YEER! Youth Empowerment Enabling Prospects

Р.бр.	ПРОЈЕКАТ	деца	млади	професионалци
1.	Пројекат "Покрени се"	2	/	12
2.	Млади подржани кроз пројекат „Снага за младе који напуштају бригу“ (P4YLC ¹)	/	26	/
3.	Пројекат „Јаки и здрави“ (Strong and Healthy)	/	/	41
4.	Пројекат „Сигурна места, несметан развој деце“ ²	/	/	75
УКУПНО		2	26	128

Табела 4: Број корисника у оквиру пројеката који су за циљ имали обуке за младе, професионалце и пружаоце бриге

1.3. Наш тим

2021. годину на остваривању наше мисије и реализацији свих активности радило је укупно 163 посвећених и високо мотивисаних сарадника, **100 стално запослених професионалаца и 63 интерно и екстерно ангажованих сарадника.**

Активности везане за људске и организационе ресурсе биле су фокусиране на ангажовање нових хранитеља и трансформацију СОС Дечијег села Краљево, кроз дефинисање нових услова сарадње и пружања подршке за хранитеље, реорганизацију распореда рада породичних асистената и васпитача у Заједници младих, како би се пружила квалитетна подршка породицама, деци и младима.

Број запослених:

- Национална канцеларија: 20
- СОС Дечије село Краљево: 41
- Центри за подршку породици (Београд, Ниш и Краљево): 17
- Центар „Јаки млади“: 5
- Регионални пројекат УЕЕР: 2
- Пројекат „Фонд за подршку деци“: 15

1 P4YLC - Power for youth leaving care

2 Пројекат „Интегрисање пракси заснованих на знању о ефектима трауматског искуства у систем алтернативне бриге ради унапређења праксе у директном раду са децом и младима (ТИП)“

Број сарадника ангажованих на прикупљању средстава од грађана:

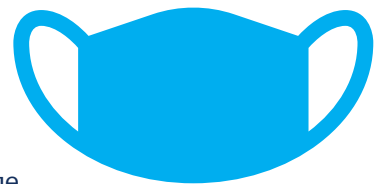
- СОС Представници на терену: 23

Спољни сарадници су током године били ангажовани и за различите потребе, као што су:

- супервизија (индивидуална и групна) за запослене у директном раду са децом, младима и породицама
- логопед, дефектолог, психотерапеут, професори различитих школских предмета
- лица на стручној пракси и лице по програму „Моја прва плата“ у ДС Краљево
- волонтери Добротворног фонда српске православне цркве „Човекољубља“ (професори за енглески и српски језик, спортске активности и математику) за рад са децом у ДС Краљево.

Ангажоване су различите агенције за послове безбедности и заштите на раду и противпожарне заштите на свим локацијама; адвокатска канцеларија Атанасковић и Божовић за помоћ у свим правним аспектима; ХР и ПР агенције и тренинг куће (Атриа, „Прихватање промена“).

Наставак пандемије вируса КОВИД 19 довео је до успостављања новог, хибридног начина рада запослених, у којем је рад од куће комбинован са радом из канцеларије, односно на терену. И у 2021. години примењивали смо Матрицу поступања у случају заражености КОВИД 19 вирусом, како за оболеле, тако и за контакте, односно План мера у случају појаве и потврде заразне болести КОВИД 19, са протоколом у случају обољевања запослених, и свој рад и пословне процесе прилагођавају променљивим околностима. До краја године, сви зпослени и радно ангажовани су или успешно преболели или вакцинисани против КОВИД 19 вируса. У складу са прописима доследно смо примењивали све превентивне мера, давали запосленима смернице, савете за прилагођавање начина рада, пружали додатну подршку, када је била потребна, и благовремено извештавали надлежне органе, а нарочито у вези здравственог статуса и стања у Програму СОС Дечије село Краљево, односно алтернативној бризи о деци и младима.

РАЗВОЈ СТРУЧНИХ КАПАЦИТЕТА ЗАПОСЛЕНИХ

И током 2021. године процес развоја запослених је био отежан услед пандемије вируса КОВИД 19. Имајући у виду да обуке за запослене представљају веома значајну компоненту за унапређење знања и компетенција запослених на свим позицијама, а с обзиром на нестабилну епидемиолошку ситуацију, није било могуће предвидети и дефинисати конкретан план обука. Запослени су укључивани у обуке и конференције у складу са указаним приликама.

Процес се одвијао кроз интерне и екстерне обуке, радионице, тренинге и тимбилдинг активности, при чему су сви наши запослени били укључени у бар једну од ових активности, а скупови који су били организовани су били у периодима када је епидемиолошка ситуација била стабилнија.

Фокус је био на унапређењу стручних компетенција и превенцији сагоревања запослених који реализују програмске активности.

Запослени су присуствовали најважнијим стручним скуповима, као што су:

- Октобарски сусрети у социјалној заштити и конференцији која је одржана у Кладову на тему „Утицај пандемије КОВИД 19 на рад јавног сектора”,
- округлом столу „Управљање ризицима по здравље и безбедност запослених и корисника услуга социјалне заштите са посебним освртом на КОВИД 19”,
- предавању „Социјална заштита у условима дуготрајне пандемије”;
- 19. стручни скуп у организацији ФИЦЕ Србија у Београду (превенција стреса на послу; превенција сексуалне експлоатације и злостављања у систему социјалне заштите деце и младих; Како применити политику нулте толеранције на сексуалну експлоатацију и злостављање; Превенција стреса код помагача и технике релаксације).

Организовали смо учешће наших запослених у екстерним обукама за чланове стручног тима и друге стручне раднике, у које је био укључен велики број запослених:

- тренинг за тренере за примену **методологије „Протективна понашања”**¹
- обуку **„Сигурна места, несметан развој деце”**²
- Програм за развој социо-емоционалних компетенција деце и младих у ризику у 6 модула (**„Третман проблема у понашању код деце и младих”**, за унапређење вештина у третману деце и младих са проблемима у понашању и члановима њихових породица).

Едукације су омогућиле усвајање знања о конкретним саветодавним интервенцијама и техникама у раду са проблематичном децом и младима.

Наше колегинице и колеге активно су учествовали на интернационалној конференцији „Деца у сродничкој бризи”³ у организацији ФИЦЕ Србија. Презентована су искуства из различитих земаља о бризи о деци у сродничким хранитељским породицама; статистички подаци, однос сродничког и класичног хранитељства појединих земаља, као и специфичности у смислу предности и недостатака оба облика збрињавања деце, као и искуства у начину организовања обуке за сродничке хранитељске породице, као и значај специфичних обука у току бриге о деци у сродничкој хранитељској породици.

1 Protective behaviour

2 Пројекат „Интегрисање пракси заснованих на знању о ефектима трауматског искуства у систем алтернативне бриге ради унапређења праксе у директном раду са децом и младима (ТИП)“

3 Child in Kinship Care

У оквиру пројекта „Јаки млади – Нове перспективе“¹ организована је обука за професионалце у систему социјалне заштите са фокусом на пружање подршке младима, затим тренинг **„Запошљавање, животне вештине и коучинг“** за професионалце који раде са младима у ризику, а у оквиру рада са истом циљном групом и вебинар у оквиру **пројекта „Снага за младе који напуштају бригу“**, који је намењен младима који се припремају за излазак из бриге како би се оснажили у процесу партиципације и заговарања својих права.

Педагошки сарадник из ДС Краљево упућен је на обуку у Румунији у организацији „Trib Art Association“ из Темишвара, у оквиру пројекта **„Музичко село“**, у области музико терапије, у Дечијем селу у Букурешту, где се радило са 40 деце, а учествовали су и гости предавачи из Немачке. Циљ обуке је био усвајање знања из области музико терапије, која се примењује у раду са децом.

Мрежа организација за децу Србије је реализовала пројекат **„Покрени се“**, у којем су учествовали и наши запослени, а који је за циљ имао укључивање деце и младих из маргинализованих група у формирање политика за смањење неједнакости у друштву. Кроз пројекат је било укључено око 240 деце и младих, узраста од 15 до 18 година, из маргинализованих група.

Осим тога, реализована је и инструктажа за примену **Политике осигурања безбедности деце** - обука о заштити деце за чланове интерних тимова² и обука за хранитељице и породичне асистенте у Дечијем селу Краљево на тему **„Адолесценција, изазов и одрастање“**. Чланови стручног тима су завршили акредитовану обуку за рад са децом са проблемима у понашању и онлајн обуку **„Базични концепти за алтернативну подршку у кризи“**, кроз пилот програм чији је носилац била Национална дечија линија Србије.

Екстерне обуке за друге запослене укључивале су обуке на теме које се тичу инспекцијског надзора у поступку заштите података о личности запослених, и новина у законодавном оквиру са фокусом на поштравање казних одредби које су унете у ново Закон о архивској грађи и архивској делатности³ и вођење евиденције и документације за пружаоца услуга на локалу.

Поред интерних обука, које су се односиле на презентацију основних појмова Закона о заштити података о личности и унапређења менаџерских компетенција, колеге и колегинице су учествовали и у регионалним и интернационалним обукама из својих области, које је организовала Међународна организација СОС Дечијих села.

Једна од најзначајнијих је била регионална **обука на тему јачања капацитета тимова за заштиту деце**, као и пратећа инструктажа за примену политика заштите безбедности деце, а коју у прошли сви запослени који раде директно са децом и младима. Тимбилдинг активности су одржане за запослене у Дечијем селу Краљево и свим Центрима за подршку породици.

Током целе године редовно су биле спровођене *групне и индивидуалне супервизије*, за колегинице и колеге, који су ангажовани на пружању директне подршке деци, младима и породицама, а фокус је био на прихватању промена као и личне теме, по захтеву запослених, на индивидуалним сесијама.

1 YEEP! Youth Empowerment Enabling Prospects

2 Child Safeguarding Capacity Building Training for members of Child Safeguarding teams

3 Закон о архивској грађи и архивској делатности – обавезе правних лица и практична примена

Имајући у виду велике организационе и пратеће персоналне промене у ДС Краљево, а у циљу бољег разумевања у прихватања промена, реализована је за запослене у ДС Краљево обука „Прихватање промена“ од стране организације Атриа груп СЕЕ д.о.о из Београда. Циљ обуке је био да запослени схвате и прихвате ширу слику промена у организацији, те да препознају сопствене снаге као и на који начин могу да их примене у прихватању промена и налажењу решења за нове обрасце и концепте рада у организацији.

Осим интензивног рада на реорганизацији рада, пратећим процесима и документацији, у СОС Дечијем селу Краљево, радило се и на имплементацији Закона о заштити податка о личности, уз активно учешће запослених који раде на тим пословима, адвоката и лица за заштиту података о личности које је обезбедило ефикаснију размену информација, и израду и имплементацију процеса.

Начињени су значајни кораци и постављени темељи за пуну примену свих процеса, укључујући и подизањем свести запослених о важности примене свих мера заштите и правила из ове области, а нарочито јер организација рукује личним подацима корисника свих наших програма и донатора.

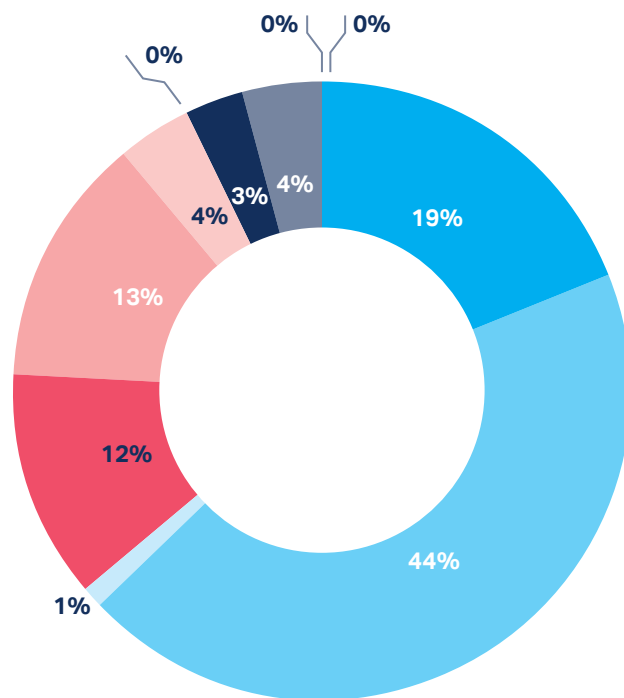
1.4. Финансирање и локални приходи

ПРИХОДИ СОС ДЕЧИЈИХ СЕЛА СРБИЈЕ

СОС Дечија села Србије су током 2021. године остварили приходе по основу:

Р.бр.	ПРИХОДИ	ИЗНОС У РСД
1.	Приходи од наменских донација из иностранства	62.728.216,75
2.	Приходи од редовног финансирања оснивача из иностранства	148.109.819,38
3.	Приходи од локалних грантова	2.493.374,14
4.	Приходи од локалних донација од правних лица	40.087.061,40
5.	Приходи од локалних донација од физичких лица	44.129.733,47
6.	Донације у стварима	13.190.869,40
7.	Рефакција акцизе	8.945.296,95
8.	Финансијска подршка државе-КОВИД 19	2.018.934,10
9.	Остали приходи-покриће трошкова деце на смештају у хранитељским породицама	15.214.089,25
10.	Приходи од продаје основних средстава	329.224,00
11.	Приходи од камата	241,93
УКУПНО ОСТВАРЕНИ ПРИХОДИ		337.246.860,77

Табела 5: Преглед извора и износа прихода

- Приходи од наменских донација из иностранства
- Приходи од редовног финансирања оснивача из иностранства
- Приходи од локалних грантова
- Приходи од локалних донација од правних лица
- Приходи од локалних донација од физичких лица
- Донације у стварима
- Рефракција акцизе
- Финансијска подршка државе - Ковид 19
- Остали приходи-покриће трошкова деце на смештају у хранитељским породицама
- Приходи од продаје основних средстава
- Приходи од камата

Графикон 1: Приказ прихода СОС Дечија села Србије током 2021. године у процентима

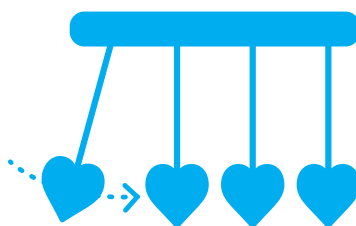
ПРИХОДИ ОД ДОНАЦИЈА ПО ОСНОВУ РЕАЛИЗОВАНИХ ПРОЈЕКТА/ПРОГРАМА

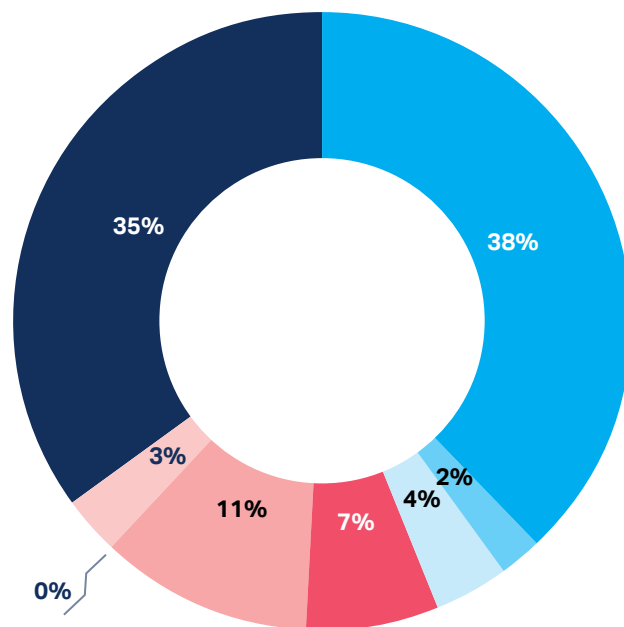
Реализовани пројекти/програми у 2021:

Р.Б.	НАЗИВ ПРОЈЕКТА/ ПРОГРАМА	ИЗНОС У ДИНАРИМА	Износ у ЕУР (курс 117,56 дин. за 1 €)	Пројекти/Програми
1.	СОС Дечије село Краљево	126.656.057,72	1.077.373,75	SOS Children Village, Youth Facility & Semi Independent Life
2.	Програм јачања породица Краљево	6.397.246,78	54.416,87	Family straightening program Kraljevo
3.	Програм јачања породица Ниш	14.793.638,02	125.839,05	Family straightening program Nis
4.	Програм јачања породица Београд	24.463.790,89	208.096,22	Family straightening program Obrenovac and Zemun
5.	Центар „ Јаки млади“ Београд	36.402.510,10	309.650,48	Social center financed by BMZ and HGFD
6.	Програм хитне помоћи “Солидарност” Србија	860.528,45	7.319,91	Emergency Program for refugees
7.	Програм заговарања дечијих права	8.604.701,65	73.194,13	Alternity care and children’s rights in Serbia
8.	Национална канцеларија	115.552.737,04	982.925,63	Information Comunication Tehnology, Fund Raising, General Secretariat Costs & management
УКУПНО трошкови:		333.731.210,70	2.838.816,04	

Табела 6: Преглед извора и износа прихода

Вишак прихода над расходима износио је 3.615.650 и овај вишак увећава ранију резерву са 25.369.023,90 на 28.884.673,97 динара као једномесечну резерву (1/12 укупних трошкова је 27.810.934,23 динара) а све у складу са стратегијом самоодрживости.

- СОС Дечије село Краљево
- Програм Јачање породице Краљево
- Програм Јачање породице Ниш
- Програм Јачање породице Београд
- Центар „Јаки млади“ Београд
- Програм хитне помоћи "Солидарност" Србија
- Програм заговарања дечијих права
- Национална канцеларија

Графикон 2: Приказ реализованих програма и пројеката током 2021. године у процентима

ПРИХОДИ ОД ДОНАЦИЈА „КЛУБ ПРИЈАТЕЉА“

На име донација „Клуб пријатеља“ је током 2021. године уплаћено укупно 3.028.875 динара од стране 87 чланова, и то:

Р.б.	Члан Клуба пријатеља
1.	Јавни извршитељ Александар Ристовић
2.	Јавни Извршитељ Ана Перендић ПР Ужице
3.	Јавни Извршитељ Мирослав Ињац ПР, Чачак
4.	Јавни Извршитељ Јелена Виторовић
5.	Јавни бележник Борислава Роквић
6.	Адвокатска канцеларија Борис Баклаја, Игрић Тинтор
7.	Адвокатска канцеларија Жигић, Нови Сад
8.	Адвокат Никола Недељковић
9.	Книговодствена агенција ВИЗИЈА Виолета Стојев ПР
10.	Аутопревозник Небојша Митић ПР
11.	Ауто Чачак Комерц доо, (IVECO)
12.	Милијана Ђорђевић ПР Пинк Превоз Аранђеловац
13.	NLP Gradionica- донације и спонзорства - NLP тренинг
14.	Radulovicgi CO: доо Нови Сад
15.	Марко Церовина, PR CERCOM, Велико Градиште
16.	Tattooed Now, Никола Пријић ПР, графички дизајн
17.	Пантелић доо, Краљево преко БТС канала
18.	Гричко Сунчани Брег доо Београд-Раковица
19.	AM Logistic 2209 ili Donnino Still доо
20.	Sargon Creative Media доо
21.	Miami Construction Pros доо Нови Сад
22.	CESNA доо, директор Патар Родић
23.	Колор Систем Петровић доо
24.	Energopartner доо, Београд
25.	Веоoperativa доо, Београд
26.	Select Food доо, Београд
27.	Avenia nekretnine 011
28.	AMD Business System доо
29.	ДМД Краљево

Р.6. Члан Клуба пријатеља	
30.	DIArt26 Александра Недељковић ПР
31.	MHS TIM AT Чачак
32.	Художник Ђорђе Јевтић ПР
33.	RB Krug Aleksandra Trajković ПР
34.	STRICH, Марија Радишић ПР
35.	Домаћин НС Игор Ступар ПР
36.	OctaSoft Ана Ђуровић ПР
37.	ТРИКОНА Слободан Гаћеша ПР
38.	OctaSoft Ана Ђуровић PR
39.	Ординација ХРАСТ Др Поповић
40.	Sinopa Consulting доо
41.	СТР Шећерлема
42.	Апотека Медекс
43.	GT Soil Inženjering
44.	Union Construction доо
45.	Intraco доо Београд – Железник
46.	Structura Concept доо
47.	Communiq Design доо
48.	Balkanprogres доо Крушевац
49.	Актив жена Аранђеловац
50.	Марија Јовић, ПР
51.	Стефан доо Ариље
52.	Micro Finance
53.	Quadra Graphic
54.	Focal доо
55.	MM Produkt доо
56.	Aya Tech доо
57.	Formatura доо
58.	Novaston доо
59.	NFM доо
60.	NMC доо
61.	NPM доо
62.	Beton Com доо
63.	Conseko доо

Р.6. Члан Клуба пријатеља	
64.	Rubikon доо
65.	Centroplod доо
66.	Cormel доо
67.	Eksa доо
68.	STYLE INT доо
69.	IEP доо
70.	Talia 2020 доо
71.	MM Produkt доо
72.	Aya Tech доо
73.	Skulptor доо
74.	Finvest доо
75.	TIK Ваљево
76.	T&S Logistic
77.	Vip House доо
78.	Ultra Plast доо
79.	Centroplod doo
80.	Fertico доо
81.	Uradi Sam доо
82.	Banker доо , Ниш
83.	2003 Tehnodom доо
84.	Info Space доо
85.	Archimid Studio
86.	Cubing
87.	Baš-Trans доо
88.	Safir-D
89.	Tanja ____ Moda X
90.	Instant system, доо
91.	Оптика Марић

Табела 7: Преглед чланова „Клуб пријатеља“

ПРИХОДИ ОД ГРАНТОВА

На име примљених грантова, током 2021. године је утрошено укупно 5.867.643,62 динара на реализацију следећих пројеката:

Р.б.	Донатор/Пројекат/Програм	Назив пројекта/програма	Износ у РСД
1.	Програм „Заједно за активно грађанско друштво – АСТ“ Влада Швајцарске	Пројекат „Покрени се“ у партнерству са МОДС-ом	180.000,00
2.	ERAZMUS+ програм Европске уније уз суфинансирање СОС Дечија села	Пројекат „Оснаживање младих који напуштају бригу“	52.875,75
3.	SWISS-PRO и општина Гаџин Хан	Центар за подршку породици Ниш, локација Гаџин Хан – програм Јачање породице	525.519,81
4.	ADRA-Srbija	Центар за подршку породици Београд, локација Земун – програм Јачање породице	1.687.946,97
5.	REC програм Европске уније уз суфинансирање СОС Дечија села и CELCIS	Пројекат „Сигурна места, несметан развој деце“	5.867.643,62
6.	Приходи од наменских грантова	СОС БиХ	47.032,36

Табела 8: Преглед донатора и износа донација у динарима

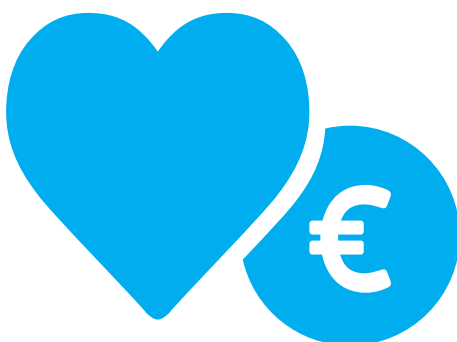
ВЕЋИ ДОНАТОРИ

Р.б.	Донатор	Износ у РСД
1.	Johnson&Johnson: – обуке стручних радника и директних пружаоца услуга у СОС Дечијем селу Краљево; – Центар за подршку породици Београд, локација Обреновац – програм/услуга „Јачање породице“; – Центар за подршку породици Ниш – програм/услуга „Јачање породице“; – пакети хигијене за кориснике услуге „Јачање породице“.	6.351.366,87
2.	C&A: – Центар за подршку породици Ниш – програм/услуга „Јачање породице“ – финансирање 1,5 месеца рада Центра	550.736,87
3.	АИК банка: – Центар за подршку породици Ниш – програм/услуга „Јачање породице“ – финансирање 3 месеца рада Центра	1.822.392,00
4.	МК група: – Центар за подршку породици Ниш – програм/услуга „Јачање породице“ – финансирање 3 месеца рада Центра	1.763.650,50
5.	ЕКО – donacije.rs: – поклон ваучери робе широке потрошње (Центар за подршку породици Ниш и Београд (локације Земун и Обреновац)	101.529,46

Р.б.	Донатор	Износ у РСД
6.	Herba life: – пакети здраве хране – кухињска помагала – обуке (Центар за подршку породици Ниш и Београд (локација Земун))	673.648,28
7.	ТИДЕС Фондација (Black rock): – текући трошкови Центар за подршку породици Београд (локација Обреновац)	1.045.563,00
8.	BSB-trust: – текући трошкови Центар за подршку породици Ниш; – едукативна подршка младих у Заједници младих – СОС ДС Краљево	1.035.533,34
9.	Dr Oetker Србија (донација компанија и запослених) – текући трошкови у Дечијем селу Краљево – дечије активности у Дечијем селу Краљево	280.700,00
10.	ПЕПКО: – реконструкција игралишта; – обуке младих; – трошкови дефектолога и логопеда у СОС Дечијем селу Краљево	2.751.210,54
11.	UK-ON line giving (Black rock) – текући трошкови у Дечијем селу Краљево	761.387,35
12.	БАЈЕР Србија: – трошкови едукативне подршке деци у Дечијем селу Краљево	352.500,00
13.	Lanexess Central Eastern Europe Ogra: – текући трошкови у Дечијем селу Краљево	176.340,45
14.	Делезе Србија: – текући трошкови у Дечијем селу Краљево кроз Хуманитарну акцију “Повратак у школу”	1.895.548,16
15.	ГИР – Краљево – 12 тона пелета за грејање за Дечије селу Краљево (програм: Заједница младих)	218.157,70
16.	Хуманитарна Фондација „Будимир Бошко Костић“ : – трошкови текућег одржавања у Дечијем селу Краљево – замена електричних апарата у Дечијем селу Краљево	825.000,00
17.	ЕПС	900.000,00
18.	Фондација Зора: – стипендирање младих у Центру „Јаки млади“, Београд	197.260,00
19.	Кока-кола Србија: – трошкови за активности у оквиру Центра „Јаки млади“, Београд	143.151,96
20.	Јансен&Јансен: – подршку младима у запошљавању кроз рад Центра „Јаки млади“, Београд	483.962,88
21.	Фортенова група: – текући трошкови СОС програма и услуга	590.456,01

Р.б.	Донатор	Износ у РСД
22.	Миленијум тим: – текући трошкови СОС програма и услуга	300.000,00
23.	HOOLOOVOO: – текући трошкови СОС програма и услуга	329.245,00
24.	АВАСТ Фондација: – текући трошкови СОС програма и услуга	2.271.712,24
25.	Procter&Gamble: – текући трошкови СОС програма и услуга	881.938,50
26.	Шнајдер електрикс: – текући трошкови СОС програма и услуга	944.000,00
27.	Комерцијална банка: – текући трошкови СОС програма и услуга	2.351.206,00
28.	НЛБ банка: – текући трошкови СОС програма и услуга	2.351.176,00
29.	ЛОРЕАЛ Балкан: – новчана донација за текуће трошкове рада програма и пројеката; – донација поклона поводом прославе Међународног дана жена „8. Март“; – материјална подршка младима и породицама у СОС програмима	3.820.194,00

Табела 9: Преглед донатора, тип донације и износа донација у динарима

ДРУГИ ДЕО

Извештај о програмима
и пројектима

Извештај о програмима и пројектима

2.1. СОС Дечије село Краљево

АЛТЕРНАТИВНА БРИГА О ДЕЦИ И МЛАДИМА БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА И ПОДРШКА ХРАНИТЕЉСКИМ ПОРОДИЦАМА

Основни задатак СОС Дечијег села Краљево, од оснивања 2004. године, је да деца без родитељског старања пружи квалитетну бригу и могућност да одрасту у условима који су слични породичном окружењу, имајући у виду и поштујући индивидуалне потребе сваког детета.

СОС Дечије село подржава специфичну мрежу хранитељских породица, које живе у стамбеном комплексу Дечијег села и добијају интензивну подршку Стручног тима, како би деца превазишла трауме, развојне потешкоће, развила своје потенцијале, изградила трајне односе у породици, у складу са сопственом културом и вероисповести, и своје индивидуалне способности, интересе и таленте.

Наш циљ је да деца постану самостални и независни људи који ће бити корисни чланови друштва на пољу професије / рада, породице, личне и социјалне интеграције. Посебан акценат је стављен на индивидуализацију приступа и партиципацију деце /младих приликом доношења одлука које се тичу њиховог живота. Ови задаци су остваривани ангажовањем хранитеља и свих чланова Стручног тима СОС Дечијег села, Заједнице младих, и спољних сарадника, који су били укључивани у подршку деци, младима и хранитељима, у складу са потребама.

Фактори који су најснажније утицали на све сфере живота и рада Дечијег села у 2021. годину су продужена пандемија КОВИД 19, и трансформација начина рада и ангажовања хранитељица.

Приоритет нашег рада је био да одржимо квалитет бриге за децу, очување живота, физичког, менталног и психичког здравља деце, младих и запослених, одржавање нормалних услова за развој деце и задовољавање образовних и других потреба, као и на неометаном раду Дечијег села. Примењиване су све мере наложене од стране надлежних органа усмерене на превенцију, спречавање ширења инфекције, реаговање у случају оболевања корисника или запослених, што је резултовало

тима да није било већег броја оболелих лица и да се процес рада и живот у породицама и програмима за младе одвијао релативно нормално, у складу са околностима.

Други важни процес је био промена концепта ангажовања СОС родитеља, кроз прелазак на статус класичних хранитељских породица, уз додатну подршку Дечијег села, као и реорганизацију рада породичних асистената и тима Дечијег села. Сврха ове промене је усклађивање са концептом породичне бриге у Србији, већа самосталност и одговорност хранитеља и усклађивање са радно-правним нормама, ефикаснији и економичнији рад, у складу са финансијским могућностима Дечијег села, уз очување квалитета бриге о деци и младима.

Обе наведене околности су значајно отежале рад у свим аспектима, укључујући немогућност смештаја нове деце, редовног похађања наставе и реализацију других активности за децу и младе, посета сродника, додатну оптерећеност хранитељица, едукатора и чланова Стручног тима, као и додатне послове чланова Административног тима. Одлазак једног броја хранитеља и долазак нових, и структуралне промене у тимовима су захтевали пажљиво планирање активности и усмеравање подршке. Како би осигурали бригу о деци и младима, кроз националну кампању „Од љубави се расте“ ангажовали смо нове хранитеље, који су завршили обуку за хранитеље и након спроведене процене од стране стручних радника Центар за породични смештај и усвојење Крагујевац (ЦПСУ Крагујевац), стекли потврде о подобности за бављење хранитељством.

Током 2021. бринули смо о 93 деце и младих. На крају године смо пружали подршку за 83 деце и младих. У децембру 2021. године смо имали **13 хранитељских породица, у којима је живело 60 деце и младих.** Током године, у хранитељске породице смештено је двоје деце. Шест младих је прешло у „Заједницу младих“, троје деце је измештено у други облик бриге, једна девојчица је премештена у другу хранитељску породицу, ближе породици порекла, док се шест младих осамосталило. У 2021. години, у „**Заједници младих**“ је живело **укупно 15 младих.** Структура и број младих се мењала током године, због преласка младих из хранитељских породица у Заједницу младих, као и због преласка младих у трећу фазу бриге или због изласка из бриге. На крају године, у Заједници младих је живело 11 младих особа, узраста од 16 до 19 година, седам младића и четири девојке. Двоје младих су уписали жељене факултете и прешли у Програм полу-самосталног живота (ППСЖ). Четворо младих је изашло из бриге. На крају 2021. године **кроз ППСЖ подржавали смо 12 студената,** који студирају у различитим градовима Србије на различитим факултетима. Један од ових студената је дипломирао, али му је продужена брига до краја године у циљу лакшег осамостаљивања.

Како би брига о деци/младима била потпуно усклађена са њиховим потребама, коришћен је индивидуални приступ и рад са релевантним стручњацима, који се спроводио уз сарадњу са хранитељицама, породичним асистентима, а по потреби и другим члановима породице и сарадницима. Индивидуални рад са децом се највише односио на превенцију агресивног понашања, јачање самопоуздања и слике о себи, развој комуникације, подршку у интеграцији у породици и у широј средини, оснаживање деце са развојним сметњама ради боље асимилације сазнајних способности и социјализације, праћења и превазилажења проблема у понашању.

Због додатних изазова везаних за последице епидемиолошке ситуације (дуготрајна изолација, одсуство личних контаката са сродницима, вршњацима, забринутости за блиске људе и сл.) као и због реакција деце на промене, од којих је највећа одлазак великог броја хранитељица, посебан фокус је био на индивидуалном раду психолога са децом и младима. Поред редовних разговора који омогућавају праћење и усмеравање развоја, већи број деце (42) је третиран кроз појединачне интервенције, повремене или дугорочни рад, а у складу са препознатим потребама. Деца су добијала и стручну интензивну подршку логопеда и дефектолога, ангажованих од стране Дечијег села.

Фокус је стављен и на додатну образовну подршку, због праћења онлајн наставе и великог броја деце која програм похађају по посебном образовном плану. Волонтери „Човекољубља“ су реализовали допунске часове из разних наставних предмета и спортске активности. Одржавани су редовни састанци са ученицима осмог разреда, у циљу припреме за избор средње школе и организоване су радионице за професионалну оријентацију.

Додатни рад је организован са 15 адолесцената и хранитељицама. Направљени су планови осамостаљивања. Са младима су се спроводили индивидуални разговори и радионице које развијају вештине потребне за осамостаљивање, налажење запослења, похађање додатних обука и курсева за стручно оспособљавање. Извршено је тестирање и провера спретности и спремности младих

у припремању хране, руковању кућним апаратима, одржавању свог животног простора, и релације у породици. Подршка је пружена и за остваривање различитих права, попут права на стипендију и регулисање личних докумената. Посредством Националног савета ромске националне мањине једна млада особа је остварила право на стипендију, а у сарадњи са органом старатељства, млади су остварили ученичке стипендије. Млади су подстицани да негују добре односе са породицом порекла, тамо где постоје услови за то. Две младе особе су се вратиле у место порекла и пружана им је саветодавна подршка највише у делу поновне адаптације и налажења посла. Са младима се ради на томе да негују позитивну слику о

себи кроз подстицање на бављењу ваннаставним активностима као и кроз индивидуални рад. Прављени су планови активности са младима на месечном нивоу, везани за свакодневне активности, учење и слободно време, организовани су и одласци на излете.

Једна од најважнијих активности био је **циклус радионица „Животне вештине, запошљавање и коучинг“** у који су били укључени млади средњошколског узраста. Циљ радионица је био оснаживање и припрема младих за осамостаљивање.

— Радионица „Лично разумевање и истраживање“ била је усмерена на размишљање о сопственом идентитету и јачању самопоуздања, на способности и вештине које већ поседују, а које им могу помоћи у дефинисању њихове будућности.

— Радионица „Разговор за посао“ имала је за циљ да млади стекну самопоуздање, да знају шта могу да очекују на разговору за посао и како успешно да обаве разговор са потенцијалним послодавцем, да разумеју значај невербалне и вербалне комуникације, увежбају питања која се најчешће постављају на разговорима за посао и да се упознају са стратегијама за давање одговора. Методологија радионице укључивала је и вежбање реалних ситуација са којима се млади могу сусретати у будућности.

— Радионица „Лична рефлексивност“ била је усмерена на ресурсе и вештине које млади поседују, а које им могу помоћи у потрази за послом.

— Радионица „Остављање доброг утиска на радном месту“ имала је за циљ стицање финих вештина које послодавци све више траже, и обухватала је надоградњу вештина ефикасне комуникације и разговора, како да млади постану свесни начина на који вербална и невербална комуникација утичу на слику коју други стварају о нама и стичу самосвест о сопственим навикама и тенденцијама.

Остварена је и сарадња са каријерним центром „Јаки млади“ у Београду, а млади су се укључивали и у њихову редовну радионицу „Каријерно вођење“. Реализована је и радионица „Заговарање младих“ и радионица „НИС-симулација интервјуа“.

Кроз индивидуални и групни рад са младима рађено је и на писању радне биографије, пропратног и мотивационог писма, усвајању кодекса понашања, припреми за интервју приликом запослења и усвајање појма и значења активног тражења запослења. Млади су се учланили у омладинске задруге и били позивани кад год би се указала потреба за радним ангажовањем. Једна млада девојка је била укључена у обуку за фризера у фризерском салону у трајању од три месеца. Две девојке су током летњег распуста ишле на стручну праксу у ресторанима „Турист“ и „Мираж“. Четири младе особе су завршиле обуку за маникир са надоградњом ноктију. Два младића су била радно ангажовани у хладњачи „Сикобери“. Једна студенткиња, је редовни студент прве године на Академији техничко-уметничких струковних студија у Београду, смер текстилно инжењерство и станује у студентском дому близу факултета. Одржава редован контакт са браћом и сестрама, који су на смештају у хранитељској породици, у подршци Дечијег села Краљево.

Активиран је рад Дечијег парламента и партиципација деце у важним одлукама и организацији активности у Дечијем селу Краљево, након велике паузе која је уследила због КОВИД 19 кризе.

Током године организован је низ различитих активности. У јуну су одржане четири радионице за две групе деце, старијег основно школског узраста, које су спроводиле колеге из ЦПСУ Крагујевац, а теме су се односиле на актуелну трансформацију рада Дечијег села, одлазак неких хранитељица, долазак нових, и привикавање на целокупну ситуацију.

Педагошки сарадник и социјални радник одржали су три радионице: у првом циклусу „Умем боље 1“, које за циљ имају препознавање осећања и превенцију агресивног понашања деце. Кроз радионицу „Трговина људима“ презентован је информативни видео о спречавању трговине људима. Центар за права детета и НВО Атина, израдили су видео „Између сна и јаве“, како би подигли свест међу децом и младима, али и пружили информације о феномену трговине људима, препознавању, узроцима и ризицима, као и доступној подршци. У оквиру пројекта „Покрени се“, који реализује Мрежа организација за децу Србије, одржана је консултативна радионица на тему „Неједнакост“. 240 деце и младих из 12 градова у Србији активно су укључени у развој предлога и препорука за унапређење политика за смањење неједнакости које ће бити представљене пред Саветом за права детета, министарствима задуженим за просвету, социјалну заштиту, финансије и правосуђе. Препоруке деце и младих ће бити интегрисане у препоруке МОДС-а за Програм економских реформи.

У протеклој години слободне активности спровођене су кроз организацију групних активности, углавном изван просторија Дечијег села, због превентивних мера у односу на епидемиолошку ситуацију, као и кроз

самостално организовање хранитеља и деце, и коришћење ресурса локалне заједнице. Циљ је био да се настави са активностима које промовишу здрав приступ животу, развоју социјализације, укључивању у локалну заједницу, усвајању нових знања и вештина. Деца су похађала радионице вајарства и грнчарства у Атељеу АРТ-Ф4. Техника вајања, као једна од врста окупационе терапије, добро се показала за децу која имају проблема у понашању и у правилном каналисању осећања. Дечија недеља обележена је ликовном радионицом на тему „Порука одраслима“. У Народном музеју града Краљева одржане су радионице „Божични и новогодишњи празници“.

Деца су се, поред учења о некадашњим обичајима, опробала и забавила при осликавању медањака и прављењу украса и честитки, и погледала сталну поставку музеја и изложбу слика „Милена Павловић Барили – Живот и снови“. Организована је и посета Природњачком центру у Свилајнцу. Хранитељице су се организовале индивидуално, водиле децу на једнодневне излете, а поједине и на летовање и зимовање.

Подстицале су децу на креативне активности, прављење разних фигура од папира и картона, пластелина, цртање, друштвене игре.

Међународни дан породице, 15. мај, обележен је спортско-забавним активностима у дворишту Дечијег села, уз помоћ аниматора из удружења „Чигра“. Све хранитељске породице и сва деца учествовали су у занимљивим играма, а на крају су се засладили са три велике торте које су направљене само за ову прилику. Међународни дан Дечијих села, обележен је тако што је Фондација СОС Дечија села Србија окупила све сараднике на свим програмима који су се укључивали путем видео линка и поздрављали децу, и једни друге. Деца су имала прилику да на видео-биму виде шта и како раде други запослени из наше организације. За децу је обезбеђен замак на надувавање и „Игре без граница“. Поводом Дана Дечијег села организована је ликовна радионица на тему „17 година постојања Дечијег села“ и грнчарском радионицом. Дечија недеља обележена је ликовном радионицом на тему „Порука одраслима“ а радови су изложени у вишенаменској сали.

Поводом Међународног дана детета/Дана дечијих права, 21. новембра посетили су нас представници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Града Краљева, и други пријатељи и сарадници Дечијег села. Гости су могли да виде презентацију нашег рада, а своје утиске о одрастању у Дечијем селу изнели су млади, који су напустили бригу и осамосталили се. Ове године Деда Мраз је ишао од куће до куће и деци делио поклоне, а за децу је био припремљен и величанствен ватромет.

25. и 26. децембра 2021. године одржан је Фудбалски фестивал Србије „Краљево 21“ у дворани Спортског центра „Ибар“. Фестивал је био хуманитарног карактера јер су посетиоци прикупљали помоћ за рад Дечијег села. Фестивал су покренули и организовали Фондација „Дајана Пауновић“, Спортски савез Краљева, Фудбалски савез региона западне Србије и Хуманитарно-спортско удружење „Шанса“, уз пуну подршку Фудбалског савеза Србије. Представници Спортског савеза града Краљева и Фондације „Дајана Пауновић“ су посетили Дечије село и донирали спортску опрему за децу. Дечије село су посетили и представница компанија Субару, НИС и Др Еткер.

Реализована је и традиционална посета МК Групе и Александра Костића Заједници младих. Том приликом млади су добили новогодишње поклоне.

Интензивно се радило на унапређењу знања и превенцији сагоревања запослених. Сви стручни радници и хранитељице су испунили услове за обнову лиценци, и учествовали су у различитим обукама, углавном онлајн или у малим групама. Организована је редовна супервизијска подршка, за све запослене, који на директан или индиректан начин раде са децом/младима.

Сарадња са Центрима за социјални рад, веома значајним партнерима, била је значајно смањена и отежана, готово да није било долазака у Дечије село, углавном се одвијала путем телефона и мејла.

Интензивно смо радили на прикупљању донација и одржавању добрих односа са пријатељима Села. Активности у локалној заједници, активности на прикупљању средстава, као и промоцији рада, реализовале су се у складу са епидемиолошком ситуацијом. Генерално је задржана добра и квалитетна сарадња са фирмама, предузећима установама, организацијама, појединцима и медијима који су се трудили да подрже наш рад, у складу са могућностима.

Проширили смо делокруг рада и отворили **Центар за подршку породици** који је пружио подршку за **40 породица** у ризику од издвајања деце, и организовао различите саветодавне, социо-едукативне, терапијске услуге и активности за **104 деце (52 девојчица и 52 дечака), 5 младих особа (3 дечака и 2 девојчице) и 57 одраслих чланова породица**, и ургентну материјалну помоћ, нарочито за потребе изазване епидемијом КОВИД 19.

ПРОГРАМИ ЗА МЛАДЕ

Заједница младих СОС Дечијег села Краљево

Заједница младих представља наставак педагошког рада који је започет у хранитељским породицама, други корак бриге и припрему за Програм полусамосталног живота, као последњу фазу подршке, чији је крајњи циљ да млада особа израсте у зрелу, самосталну и одговорну особу, професионално оспособљену и способну за независан живот. Процена спремности за прелазак младих у Заједницу је индивидуална, и утврђује се на основу степена зрелости за почетак процеса постепеног осамостаљивања. По преласку младе особе у Заједницу, хранитељ остаје веома важна особа укључена у бригу о младима, а непосредну бригу о младима преузимају едукатори.

Током 2021. године у Заједници младих (ЗМ) је било **15 младих особа**. Састав и број младих људи мењао се током године због преласка младих из хранитељских породица у Заједницу младих (6), као и због преласка младих у Програм полу-самосталног живота. На крају године, у Заједници младих било је 11 младих особа (седам младића и четири девојке).

Млади су имали континуирану подршку, како би пребродили специфичну организацију живота, у контексту пандемије, која је утицала на све сегменте живота и рада, а нарочито на образовање и организацију слободног времена младих.

И поред свих ограничења, остварени су сви циљеви са психолошко-педагошког, социјално-заштитног, здравственог и образовног аспекта. У школској 2020/21. години било је пет матураната, од којих су једна девојка и један младић наставили са даљим школовањем на Високој-економској школи академских студија Пећ - Лепосавић акредитовано одељење у Краљеву. Два младића су матурирала и један младић је добио статус ванредног ученика.

Едукатори су се трудили да младим људима пруже подршку када се воља и снага исцрпе, када мотивација падне. Тада су се млади људи бодрили да наставе даље, јер је образовање кључ за успех и развој личности. Млади су подстицани и да одржавају контакте са сродницима, значајном ресурсу за постизање самосталности.

Поред интензивне подршке и мотивације за редовно похађање школе и боља постигнућа, од стране тима ЗМ, Каријерног центра „Јаки млади“ у Београду, и представника компаније НИС, организован је низ активности и радионица усмерених на стицање нових знања, вештина и компетенција:

- „Репродуктивно здравље“;
- „Писање мотивационог писма“;
- „Кликом до подршке“ - припреме за осамостаљивање – упознавање са апликацијом која нуди корисне информације у вези запослења, отварања рачуна у банци и управљања финансијама, савета за здравији живот, односе са другима и друге важне текстове;
- Радионице – симулирање разговора за посао, и
- Радионица на тему „Трговина људима“.

Млади су учествовали на дводневним радионицама на тему јачања капацитета младих за заговарање и креирање препорука за унапређење положаја младих, и на онлајн радионици јачање капацитета младих кроз успостављање вршњачке мреже у процесу осамостаљивања. Млади су учествовали на Завршној конференцији „Заједничко добро - солидарност – једнакост“ у оквиру пројекта “Д(ј)еца кажу”, и написали 3 поруке/препоруке за Владе у Београду и Сарајеву о томе како мотивисати и укључити вршњаке и охрабрити их да се обрате надлежним институцијама у вези са решавањем потреба младих и бољом будућношћу.

Једна млада особа је била укључена у програм менторства под окриљем фирме НИС, преко Центра „Јаки млади“ у оквиру онлајн платформе „Повезивање младих“¹. Једна студенткиња је, преко програма „Млади могу“² укључена у радионице коучинг – индивидуално постављање циљева у складу са потребама младе особе. Један младић је положио возачки испит, а једна девојка обуку за маникира у организацији Оксфорд академије. Један младић је током године био на радној пракси у фризерском салону. Радно ангажовање младих, током 2021. године, је било минимално због пандемије. Један младић је током године био на радној пракси у фризерском салону. Двоје младих је радило на брању малина у Ариљу, један младић је радио у „Србија шуме“, као помоћ инжењерима за обележавање дрвећа за сечу на планини Гоч. Млади су, заједно са едукаторима, били ангажовани на кречењу просторија у Заједници младих, фарбању клупа и летњиковца. Повремено, по потреби су одлазили у Дечије село и помагали мајсторима. Ситуација са пандемијом усмерила је младе да више времена проводе у кући, у гледању филмова и серија, игрању компјутерских игрица, коришћењу друштвених мрежа, тренирању у дворишту или соби, припремању оброка и посланица. Учествовали су у разним активностима организованим у Дечијем селу, са едукаторима одлазили на базене у Самаилима, поред Краљева, посетили Природњачки центар у Свилајнцу као и забавни дино-парк на отвореном, и посетили манастир Студеницу и Савину испосницу, током одржавања фестивала уметности „Маглич“.

1 Youth Links
2 Youth Can

ПРОГРАМ ПОЛУ-САМОСТАЛНОГ ЖИВОТА

Програм полу-самосталног живота је намењен младим особама који су завршили своје образовање, почеле да раде, и спремне су да независно живе, и младима који су наставили школовање уписивањем студија. Од Дечијег села добијају саветодавну и финансијску подршку и помоћ, уколико им је она потребна и у складу са могућностима Села. Стручни тим Заједнице младих и даље им пружа подршку кроз саветодаван рад у запошљавању, тражењу и опремању стана.

Током 2021. године смо имали **14 студената на различитим факултетима**. Један младић је дипломирао, а једна девојка је напустила факултет и изашла из бриге. Две младе особе су прешле у ППСЖ и наставиле даље школовање. На крају 2021. године, у Програму полу-самосталног живота је било 12 младих, 11 студената и један младић који је дипломирао на Високој пословној школи струковних студија за угоститељство и туризам у Лесковцу, у октобру 2021. године и остаје на смештају до 01.01.2022. године. Две младе особе су апсолвенти на Факултету спорта и физичке културе и Пољопривредном факултету у Београду, две су студенти четврте године на Економском и Филолошко-Уметничком факултету у Крагујевцу, једна је студент треће године на Високој туристичкој школи у Београду, четири су студента друге, и два студента прве година на Високој економској школи струковних студија Пећ-Лепосавић, акредитовано одељење у Краљеву.

2.2. Програми Јачање породице/Центри за подршку породици у ризику од издвајања деце

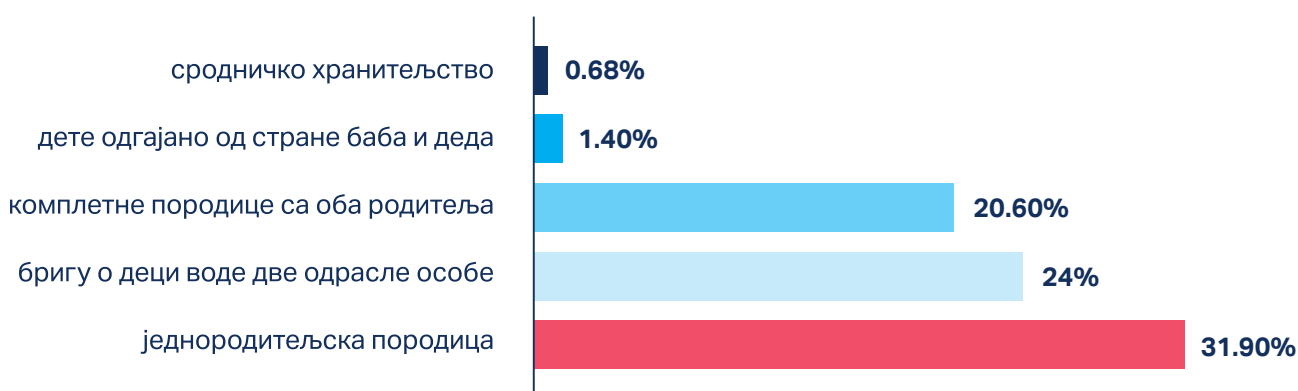
У 2021. години, отворен је нови Центар за подршку породици у Краљеву, у оквиру СОС Дечијег села Краљево. Први Центар за подршку породици, по методологији Јачање породице, почео је са радом 2013. године у Нишу. Рад са породицама има за циљ превенцију занемаривања и злостављања деце у породицама, као и превенцију измештања деце из биолошких породица, унапређење капацитета породице да осигурају безбедне и стабилне услове за раст, развој и добробит сваког детета у његовом породичном окружењу.

Кроз пружање подршке родитељима и другим члановима породице који брину о деци, помажемо им да превазиђу кризу и разлоге који утичу или су довели до проблема, да побољшају родитељске капацитете и компетенције, да мобилишу снаге породице и упућујемо их на услуге у локалној заједници које се баве децом и породицом. У циљу очувања породице, наши сарадници раде са родитељима на унапређивању њихове функционалности, како би се задовољиле индивидуалне потребе детета за бригом, заштитом и подршком. Рад се одвија на терену, у домовима и насељима у којим живе деца и породица, као и у просторијама Центара за подршку породица, кроз индивидуалне саветодавне, социо-едукативне и терапијске услуге, и различите индивидуалне и групне активности за децу, младе и одрасле. Пружамо и материјалну подршку за ургентне егзистенцијалне потребе, које се не могу задовољити на други начин. Циљ је да породица постане способна да самостално и на адекватан начин брине о својим члановима и изађе из круга генерацијске дисфункционалности.

У 2021. години услуга Јачање породице реализована је у Центру за подршку породици Београд на

локацијама Земун, Обреновац, Ниш и Гаџин Хан, и Центру за подршку породици у Краљеву. За следећу годину се планира проширење ове услуге на локацијама: Трстеник, Чачак и Врњачка Бања, у оквиру Центра за подршку породици у Краљеву.

Програм Јачање породице је **удвостручио број корисничких породица** од почетка (119 породица) до краја (289 породица) 2021. године. Структура породица је била у складу са описом услуге (20 % породица у високом ризику, 20% породица са ниским ризиком и 60% породица са средњим ризиком од измештања деце). Чак 93 породице су самохрани родитељи (31,9%), 70 породица бригу о деци воде две одрасле особе (24%); 60 су комплетне породице са оба родитеља (20,6%); 4 породице где је дете одгајано од стране баба

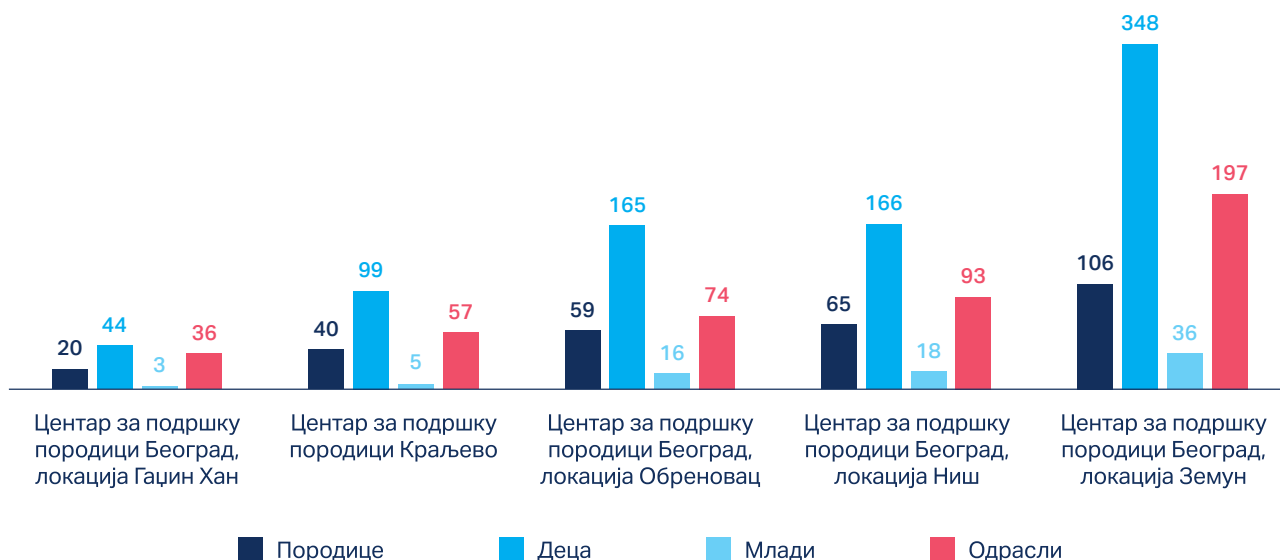

и деда (1,4%); 2 су сродничко хранитељство (0,68%).

Графикон 3: Приказ структуре корисника услуге Јачање породице током 2021. године у процентима

Током 2021. године, кроз програм Јачања породица пружена је подршка за 289 породица, 822 деце, 78 младих и 456 одраслих особа. Са 119 породица је настављен рад започет у 2020. години, а 172 породице су укључене током 2021. године. До краја године, **62 породице су изашле из подршке, оснажене за самостално функционисање.**

ПРОГРАМ: Јачање породице	деца	млади	одрасли	породице
Центар за подршку породици Краљево	99	5	57	40
Центар за подршку породици Београд, локација Ниш	166	18	93	64
Центар за подршку породици Београд, локација Гаџин Хан	44	3	35	20
Центар за подршку породици Београд, локација Земун	348	36	197	106
Центар за подршку породици Београд, локација Обреновац	165	16	74	59
УКУПНО	822	78	456	289

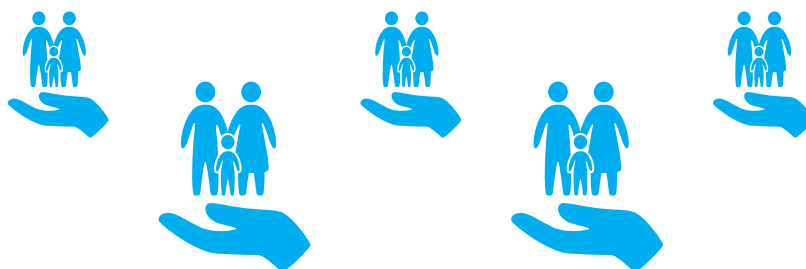
Табела 10. Број корисника током 2021. године

Графикон 4: Број корисника током 2021. године по локацијама

Саветодавни рад са породицама се одвијао редовно, а у складу са заштитним превентивним мерама прописаним у контексту КОВИД вируса. **Забележен је драстичан пораст броја упућивања породица на програм Јачања породица на свим локацијама.**

Како би одговорили на ове потребе, обезбедили смо **додатна средства** кроз **пројекат „Јачање породице против изазова КОВИД 19 кризе - Повезивање потреба и фондова“¹**, финансиран од стране Херман Гмајнер Фонда Немачка, и обезбедили додатну подршку (психо-социјалном, едукативном, здравственом, материјалном и др.) породицама у ризику. Уведене су три додатне услуге подршке кроз ангажовање екстерних сарадника: психотерапеута, логопеда и учитељ енглеског језика, како би се корисницима пружила додатна подршка у превазилажењу кризе настале услед пандемије корона вируса (психолошке трауме, изолација, обољевање, губитак најближих, незапосленост, смањена примања, немогућност рада и др.), као и покретање услуге Јачање породице у оквиру СОС Дечија села Краљево. Кроз овај пројекат обезбеђено је укупно 278.284 евра, а пројекат траје од марта 2021. до августа 2022. године.

На крају године, број породица у подршци је био 229, и то 114 породица у Београду (Обреновац 36, Земун 78), 75 у Нишу (Ниш 55, Гаџин Хан 20) и 40 у Краљеву, **са укупно 1032 корисника** (643 деце, 31 младих и 358 одраслих).

1 Against the crisis and COVID 19 challenges by a stronger family - Linking needs and funds

Графикон 5: Кретање броја корисника

Ради се са породицама ниског, средњег и високог ризика од измештања деце, где је најчешћи средњи ризик, око 60%, док остале две категорије обухватају по 20% укупног броја породица.

Најважнији резултат 2021. године огледа се у чињеници да је **само једно дете (0,1%), издвојено из биолошке породице**, од 822 деце из 289 породица, док је **двоје деце враћено у своју породицу** из хранитељства.

ПСИХО-СОЦИЈАЛНА ПОДРШКА ПОРОДИЦАМА

Рад са породицама се одвијао кроз редовну психо-социјалну подршку, коју су сарадници за рад са породицама пружали кроз индивидуални и рад у малим групама (у складу са мерама заштите од КОВИД 19) и у складу са највишим стандардима стручне праксе у области социјалне заштите (методологија вођења случаја, примена принципа заштите најбољих интереса корисника, индивидуалне процене потреба и плана подршке деци и породици, партиципације корисника и примене најмање рестриктивних мера заштите). Теме које су ове године највише окупирале породице су биле у вези родитељства, породичног кружења, КОВИД 19 кризе, повећаним сиромаштвом и начинима да породица обезбеди задовољење основних животних потреба својих чланова, важносту образовања, васпитања, бризи о здрављу.

Са родитељима и одраслим члановима породица обављено је **1957 индивидуалних психо-социјалних саветовања**, а **116 одраслих је оснажено за боље вођење породичног буџета**, док је **59 одраслих унапредило своје личне вештине да се носи са стресом у кризном периоду**, што је допринело бољем функционисању породица у стресним околностима. **За 769 деце је одржано укупно 1237 индивидуалних психо-социјалних сесија**. **504 деце је похађало различите видове групних активности** на различите узрасно интересантне теме (школа, дружење, организација слободног времена, асертивна комуникација, протективна понашања, заштита од ковида, решавање конфликта и др.) Током године је одржано **56 радионица „Протективна понашања“** које су од стране

сарадника, деце и родитеља оцењене као врло корисне и прилагођене деци, кроз које су деца упозната са различитим ризицима од насиља, злостављања и начинима како да се од тих ризика и ситуација адекватно заштите.

Сарадници за рад са породицама су и ове године били флексибилни у припремама актуелних тема које су се, осим кроз индивидуални рад, обрађивале и у мањим групама. Кроз сарадњу са спољашњим експертима организоване су едукације на тему: заштите од КОВИД 19 инфекције, заштите репродуктивног здравља, заштите менталног здравља, здравих стилова живота и исхране. Упркос сталном присуству КОВИД 19 инфекције, у периодима када су мере биле ублажене, одржано је **18 радионица у мањим групама за одрасле о мерама заштите од КОВИД 19**. Неке од њих, водили су и лекари, инфектолози из Института за јавно здравље из Ниша (коју су корисници са других локација пратили онлајн). Овај вид обуке прошле су 72 одрасле особе, док је са осталима рађено индивидуално. Укупно **160 породица је добило опрему и средства за заштиту од КОВИД инфекције**.

ПОДРШКА У ДОМЕНУ ОБРАЗОВАЊА

123 родитеља су унапредила своје ставове о важности образовања за живот њихове деце, што је допринело превенцији осипања („dropout“) из школа, али и унапређењу родитељске подршке деци у учењу. **85 родитеља је унапредило своје вештине о коришћењу ИЦТ уређаја у онлајн настави** током КОВИДА. Породицама је **донирано укупно 97 таблет уређаја и исто толико картица за интернет**, како би се омогућило да и најугроженија деца и породице могу да прате наставу од куће.

Едукатори су организовали редовну или периодичну **едукативну подршку за 270 деце**. 45 деце предшколског узраста је кроз игру вежбало и развијало своје едукативне вештине и знања, добило потребне материјале и прибор током едукативних радионица, који је њима и њиховим родитељима помогао да се боље стимулише њихов развој и на што бољи начин припреме за улазак у образовни систем. **184 деце школског узраста је, уз подршку наших едукатора, унапредило своје вештине и знања**, док је за њих **набављен школски прибор, ранчеви, пернице, бојице, оловке и уџбеници**, у циљу обезбеђивања редовног похађања наставе. Деца су унапредила и своја **знања страних језика (радионице енглеског језика)**, и **припремала се са нама за полагање завршних и поправних испита, и сви су у томе били успешни**.

ПОДРШКА У ДОМЕНУ ЗДРАВЉА И ПОДСТИЦАЊА РАНОГ РАЗВОЈА

Укупно 63 деце је добијало континуирану подршку логопеда, како би унапредило различите вештине (концентрација, пажња, држање оловке, артикулација гласова, развој појмова и др.). **За 32 деце са одређеним сметњама у развоју била је обезбеђена континуирана подршка психотерапеута**. Овај вид подршке је значајан свим породицама, које нису у прилици да је обезбеде својој деци кроз редовну здравствену заштиту. **82 особе су успеле да добију неопходан медицински преглед, ураде потребне лабораторијске анализе, као и да набаве медицинска помагала** (инхалаторе, мераче притиска, наочаре за вид, улошке за корекцију стопала), **лекове, суплементе и др.**

ПОДРШКА ЗАПОШЉИВОСТИ РОДИТЕЉА И МЛАДИХ

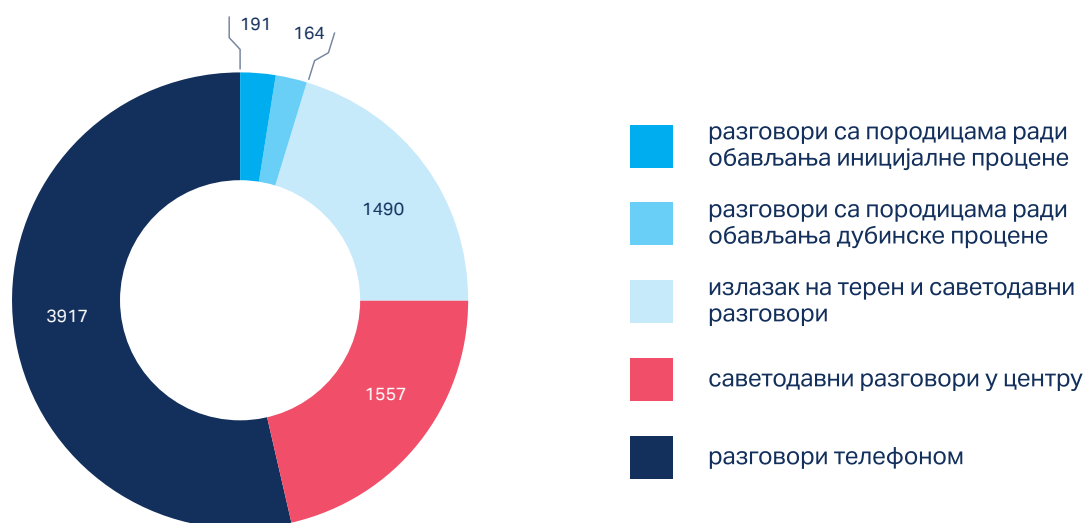
Укупно **107 одраслих је унапредило свој капацитет за запошљивост** на тај начин што је развило своје вештине тражења посла и аплицирања за исти, док је **109 одраслих упућено на националну службу за запошљавање, као и друге програме** у оквиру СОС Дечија села Србија (YEER, YC).

Графикон 6: Број подржаних корисника

Улагао се посебан труд да се деца и родитељи повремено окупе и кроз различите видове креативног рада, али и поводом обележавања значајних датума и јубилеја (Светски дан породице, Међународни дан детета, Дан дечијих права, 17. рођендан СОС Дечијих села Србија).

Само евалуација програма је показала да су исходи пружене подршке видљиви у свакодневном животу породица. Родитељи су самопоузданији и способнији да сагледају своје снаге и да се ослоне на њих. Њихова свест о развојним потребама деце и њиховим родитељским обавезама је на вишем нивоу. Позитивна промена у понашању и односима између чланова породице, као и смањење сукоба одмах узрокују смањење ризика од раздвајања, и испуњавања основних услова за сигурно и позитивно окружење за живот и развој деце.

Графикон 7: Број пружених услуга у раду са породицама

Групе активности у оквиру услуге Јачање породице су:

— **саветодавно-едукативна подршка**

- развијање родитељских вештина за бригу о деци кроз саветовање;
- јачање родитељских капацитета за препознавање и задовољавање потреба деце кроз и едукацију;
- унапређивање породичних односа између родитеља и деце, јачањем партнерске релације и односа између сиблинга;
- развијање мреже подршке породици.

— **информисање о правима, заступање, упућивање и повезивање са другим организацијама у заједници и подршка у координисању мреже актера укључених у рад са породицом**

- мотивисање чланова породице да се укључе у локалну заједницу;
- подршка у остваривању права из различитих домена.

— **едукативна подршка**

- на основу праћења деце у породици, сарадник процењује потребе за пружањем додатне едукативне подршке и помаже деци у области развијања радних навика, подучава их техникама учења, пружа подршку у изради домаћих задатака и савладавања школског градива, а све у циљу јачања мотивације за похађање наставе и превенције напуштања процеса школовања;
- сарадник ради и са родитељима како би разумели значај образовања и како би кроз то сагледали бенефите и позитивну перспективу за своју децу уколико похађају школу.

МАТЕРИЈАЛНА ПОДРШКА

2021. годину је обележила повећана потреба породица за материјалном подршком. Услед продужене КОВИД кризе, родитељи су теже проналазили посао или начин да кроз обављање привремених или повремених послова задовоље основне егзистенцијалне потребе породица.

Подршка породицама била је могућа захваљујући великом ангажовању тимова СОС Дечија села на писању пројеката, прикупљању новца и других средстава, али и великом разумевању потреба наших корисника од стране различитих домаћих и страних фондова, корпорација, малих и средњих предузећа, као и појединаца који су имали добру вољу да својом донацијом допринесу самоодрживости породица са којима радимо.

Најприоритетнија је била подршка породицама у виду пакета хране. **147 најугроженијих породица добиле су 301 пакет хране.** На овај начин обезбеђене су вишемесечне потребе породица. Осим хране, помоћ је обезбеђена за **148 породица кроз донацију 672 пакета које је чинила одећа, обућа, ранчеви за школу, уџбеници, свеске, школски прибор, средства за личну и хигијену куће, мали кућни апарати, машине за веш, бојлери, намештај, материјали за мале кућне поправке или реновирање куће, опрема за професионално шивење и професионално фризирање и др.** **Опрема и средства за заштиту од КОВИДа** обезбеђени су у виду пакета за **160 по-**

родица (количина довољна за годишњу залиху). Породицама су уручени и бројни робни пакети, донације различитих партнерских организација и компанија. За сву децу, кроз донације је обезбеђено укупно **807 новогодишњих пакетића.** **Вредност материјалне подршке износила је око 1.382.569 динара.**

Графикон 8: Материјална подршка подељена током 2021. године

Породице су упућиване и на друге организације и установе које им могу пружити подршку у остваривању различитих права, очувању породице и задовољењу егзистенцијалних потреба.

Сарадници из свих тимова су били активни и у сарадњи са другим организацијама са којима радимо. Одржано је укупно 262 састанка са центрима за социјални рад, школама, националним службама за запошљавање, центрима за породични смештај и усвојење и другим сарадницима и партнерским организацијама. Са овим установама, често је комуницирано и путем и телефона (521 пут), како би се омогућила адекватна подршка корисницима. Сарадници су вредно радили и на подизању знања партнерских организација из области превенције занемаривања и запуштања деце у својим локалним заједницама.

У партнерству са невладином организацијом **АДРА Србија**, настављен је **пројекат „Оснаживање младих ромских породица IV“**, и **пројекат „Јачање ромских породица за већу запосленост у Земуну“ реализован са Општином Земун, кроз које смо пружили додатну подршку ромским породицама на територији општина Земун и Палилула. У сарадњи са општином Гаџин Хан реализујемо услугу Јачање породице у оквиру пројекта „Подстрек – Програм подршке породицама у ризику од издвајања деце“.** СОС Дечија села Србија су од стране Општине Гаџин Хан ангажована током септембра 2021. године да пруже услугу програма Јачања породице, а која се реализује кроз Центар за подршку породици Ниш. Уговор о пружању услуге је потписан до априла 2022. године. Пројекат финансијски подржава Швајцарске агенција за развој кроз програм „Свис Про“ који спроводи УНОПС.

Кроз средства преостала из **Пројекта ургентне помоћи за избеглице и мигранте**, у сарадњи са Комесаријатом за избеглице и миграције Републике Србије СОС Дечија села Србија, у Кампу за мигранте у Обреновцу обезбедили смо **рад ICT кутка**. Од маја до децембра је организовано **66 радионица, које је похађало 297 миграната**. Набављена је већа количина **средстава за заштиту од КОВИД 19**, која су испоручена Комесаријату за избегле и миграције Републике Србије. Вредност уручене донације је 208.000 динара.

Организација је ове године посветила велики значај стручним обукама и превенцији сагоревања запослених, јер брига о онима који бригу о другима је изузетно важна. Обезбеђена је редовна супервизија свих сарадника за рад са породицом (индивидуална и групна), као и групна супервизија едукатора.

Сви сарадници су прошли обуке:

- Програм за развој социо-емоционалних компетенција деце и младих у ризику Модул 1 и Модул 2;
- Инструктажа за примену политике осигурања безбедности деце;
- Третман дислексије и дисграфије,
- Протективна понашања - тренинг за тренере;
- Сигурна места, несметан развој деце – интегрисање пракси заснованих на јачању о ефектима трауматског искуства у систему алтернативне бриге;
- Развијања организације и људи у организацији, и друге обуке.

Поред тога, у септембру је одржан дводневни тим-билдинг у Бањи Ковиљачи, коме су присуствовали сви тимови. Тим у Земуну је пружио подршку својим будућим колегиницама са Факултета за медије и комуникације из Београда, које су из прве руке желеле да чују нешто више о раду СОС Дечија села и улози социјалног радника у организовању и пружању подршке породицама у ризику од издвајања деце.

2.2.1. Центар за подршку породици Београд

Као и претходне године, због пандемије вируса КОВИД 19, начин рада био је флексибилан и прилагођаван је екстерним условима. Настављена је добра сарадња са одељењима Градског центра за социјални рад у Обреновцу и Земуну, кроз укључивање водитељи случаја центара за социјални рад у договоре око сачињавања развојних планова за породице.

Тимови у Обреновцу и Земуну су континуирано **пружали подршку за 114 породица (Обреновац 36, Земун 78)** да се боље интегришу у локалну заједницу, да остваре своја права (на новчану социјалну помоћ, запослење, упис деце у предшколско и основно-школско образовање, добију здравствену и друге видове подршке), како би се успели процес њихове друштвене интеграције. Породице су препознале као значајну и вишеструко корисну доступност редовне психо-социјалне, едукативне, здравствене и материјалне подршке, која им је омогућила да оснаже своју родитељску улогу, задовоље већину развојних потреба њихове деце и очувају породицу на окупу.

Младим особама из породица који су биле укључени у услугу, помогли смо у повећању капацитета за запошљивост и кроз укључивање у активности СОС Центра „Јаки млади“.

Само процена рада је показала да су главне снаге тимова за подршку породици у томе што запослени сарадници имају капацитет да пруже квалитетну подршку корисницима, примењује се адекватна методологија, и остварена је добра сарадња са партнерима. План је да се те снаге повећају додатним едукацијама запослених, потписивањем формалних партнерстава са локалним партнерима и даљим прикупљањем средстава за материјалну подршку породицама.

ПОДРШКА ПОРОДИЦАМА У ОБРЕНОВЦУ

Током 2021. године у Обреновцу, кроз услугу Јачање породице подржано је укупно **59 породица, 165 деце (86 девојчица и 79 дечака), 16 младих и 74 родитеља/старатеља**. Тим у Обреновцу чине две сараднице за рад са породицама и једна едукаторка.

У току године **завршен је рад са укупно 23 породице**, које су уз подршку која им је пружена **успеле да достигну адекватан степен самоодрживости**. У другој половини године у програм су укључене **34 нове породице**. У наредну годину, тим је пренео укупно **36 породица** (11 породица из градског и 25 са сеоског подручја) и **98 деце** (50 дечака и 48 девојчица) са којима се наставља даљи рад.

Пружање услуге се одвијало на терену, у домовима у којима породице живе, као и у просторијама организације. Ове године било мање окупљања корисника у просторијама услед епидемије, док се у домове породице одлазило по потреби.

Уведене су три додатне услуге подршке кроз ангажовање екстерних сарадника: психотерапеута, логопеда и учитељ енглеског језика. Током месеца августа, **логопедску подршку добило је осморо деце, а петоро деце је добило помоћ у савладавању енглеског језика**. У разговорима са родитељима, поново смо препознали да деца заостају са градивом, да не успевају да прате онлине наставу и да не разумеју градиво. Зато је ангажована едукаторка са пуним радним временом, која је пружила **индивидуалну подршку у учењу за 31 дете**.

Велика подршка је пружена породицама и њеним члановима у вези са унапређење њихових капацитета за запошљивост. Одређени број корисника је усмерен и на СОС Каријерни центар „Јаки млади“, где су уз подршку саветника за запошљавање прошли одређене курсеве и обуке.

ПОДРШКА ПОРОДИЦАМА У ЗЕМУНУ

Током 2021. године у Земуну, кроз услугу Јачање породице подржано је укупно **106 породица, 348 деце (171 девојчица и 177 дечака), 36 младих и 197 родитеља/старатеља**. Тим у Обреновцу чине четири сараднице за рад са породицама и једна едукаторка.

Од јануара 2021. у Земуну је наставио да се реализује **Пројекат „Оснаживање младих ромских породица IV“¹** у сарадњи са организацијом АДРА Србија, и карактеристика овог пројекта је у томе што се подршка углавном пружа ромским породицама из неформалних насеља на територијама општине Земун и Палилула. Породице обухваћене услугом живе у насељима Земун Поље, Камендин, Плави хоризонти у насељу Марије Бурсаћ, и Батајници.

У току године **завршен је рад са укупно 30 породица**, које су уз подршку која им је пружена **успеле да достигну адекватан**

1 Циљна група пројекта су породице које имају вишеструке проблеме у породичном функционисању, удружене са екстремним сиромаштвом и доминантном потребом за материјалном подршком као што су вишечлане породице, самохрани родитељи, породице са различитим проблемима у понашању, породице са болесним члановима или чланови са посебним потребама, ромске породице, социо-економски нестабилне породице, као и породице са сниженим родитељским капацитетима.

степен самоодрживости, уз могућност јављања и евентуалних информисања од стране сарадника. У наредну годину, тим је пренео укупно **78 породица и 245 деце** са којима се наставља даљи рад.

Уведене су додатне услуге подршке кроз ангажовање екстерних сарадника. **Логопедску подршку добило је 39 деце, док је едукаторка пружила индивидуалну подршку у учењу за 80 деце.** Са децом су организоване радионице на различите теме: Развој fine и грубе моторике код деце, Слободно време и његов значај, Мрежа пријатељства, Лепота је у различитости, Ухвати ритам.

Велика подршка је пружена породицама и њеним члановима у вези са унапређење њихових капацитета за запошљивост. Кроз **пројекат „Јачање ромских породица за већу запосленост у Земуну“**, **24 младе особе су прошле програм професионалне оријентације** и након **тримесечне праксе и менторске подршке** биле су спремне за рад, са великим степеном конкурентности на тржишту рада. Одређени број корисника је усмерен и на СОС Каријерни центар „Јаки млади“, где су уз подршку саветника за запошљавање прошли одређене курсеве и обуке. Неким корисницима смо успели да обезбедимо **додатну материјалну подршку за отпочињање самосталног посла.** Једној корисници смо обезбедили опрему за фризерски салон, захваљујући чему је почела да живи свој сан, да ради оно што жели, а да при том зарађује од свог рада. Једној девојци је пружена помоћ за куповине материјала за опремање локала, који и данас добро послује. Једном кориснику је обезбеђена шиваћа машина, како би могао да обезбеди додатне приходе за живот своје породице.

Посебно нам је била значајна сарадња и подршка са ГЦСР Земун, као и од стране наставног и стручног особља локалних основних школа, ОШ „Петар Кочић“, ОШ „Сутјеска“, ОШ „Гаврило Принцип“, ОШ „Бранко Пешић“.

ПОДРШКА ПОРОДИЦАМА У НИШУ

Услуга Јачање породице се пружа у Нишу од **2013. године** и од свог успостављања подржала је **више од 320 породица и 640 деце.** Активности се спроводе на територији Града Ниша тј. на свих пет градских општина (Медијана, Црвени Крст, Пантелеј, Палилула и Нишка Бања), што обухвата градску територију и припадајућа села. Од августа 2021. године активности Центра за подршку породици проширене су и на општину Гаџин Хан.

Током 2021. године Центар за подршку породици Београд кроз услугу Јачање породице на локацијама Ниш и Гаџин Хан подржао је укупно **84 породица, 210 деце, 21 младу особу и 128 родитеља/старатеља.** Тим у Нишу чине две сараднице за рад са породицама и једна едукаторка, а тиму у Гаџин Хану има једну сарадницу за рад са породицама и једног едукатора.

Највећи број породица на услугу је упућен од стране Центра за социјални рад, како у Нишу, тако и у Гаџин Хану (више од 50%), док су остале институције Центар за породични смештај и усвојење Ниш, основне и средње школе, предшколска установа, док је било и породица које су се јавиле самоиницијативно.

Представници СОС Дечијих села су узели учешће у изради **Стратегије социјалне заштите Града Ниша, за период 2021-2026.** Услуга подршке породици је препозната у Стратегији и Акционом плану. Такође, учествовали смо у изради **Стратегије социјалне заштите Општине Гаџин Хан**, која је укључила и

услугу подршке породицама у ризику од издвајања деце. По разним питањима је остварена сарадња са представницима локалне власти и институција: већницима за социјална питања Града Ниша, Општине Гаџин Хан, градских општина, Канцеларијом за локални економски развој, Школска управа Ниш, Управа за друштвене делатности Града Ниша.

ПОДРШКА ПОРОДИЦАМА У НИШУ

Током 2021. године у Нишу, кроз услугу Јачање породице подржано је укупно **64 породица** (57 породица живи на територији градских општина, док преосталих 7 породица живи на селу) **са 166 деце (75 девојчица и 91 дечак)**.

У току године **завршен је рад са укупно 14 породица**, које су уз подршку која им је пружена **успеле да достигну адекватан степен самоодрживости**.

Пружање услуге се одвијало на терену, у домовима у којима породице живе, као и у просторијама организације. Ове године било мање окупљања корисника у просторијама услед епидемије, док се у домове породице одлазило по потреби.

Услуга у Нишу пружа се кроз сарадњу са следећим партнерима: Центар за социјални рад „Свети Сава“ Ниш, Центар за породични смештај и усвојење Ниш, Дом за децу без родитељског старања „Душко Радовић“, Институт за јавно здравље, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, ЈКП Обједињена наплата, Школа за основно и средње образовање Царица Јелена, Предшколска установа „Пчелица“, бројне основне и средње школе, локални медији, јавна предузећа и др.

Уведене су три додатне услуге подршке кроз ангажовање екстерних сарадника: психотерапеута, логопеда и учитељ енглеског језика. Током месеца августа, **логопедску подршку добило је осморо деце, а петоро деце је добило помоћ у савладавању енглеског језика**. У разговорима са родитељима, поново смо препознали да деца заостају са градивом, да не успевају да прате онлине наставу и да не разумеју градиво. Зато је ангажована едукаторка са пуним радним временом, која је пружила **индивидуалну подршку у учењу за 76 деце**. 13 породица је добило подршку за упис у припремни предшколски програм.

Од средстава из Краудфандинг (Crowdfunding) кампање финансирана је набавка **57 таблета и интернет конекције за децу и младе**, с обзиром да се део претходне школске године одвијао онлајн.

У 33 породице је дошло до повећања знања за коришћење електронских средстава у онлајн настави.

Одржана су **два циклуса радионица на тему „Протективна понашања за децу предшколског и основно школског узраста“**, а деца су на радионицама упозната са начинима како да препознају насиље и како да се заштите.

Само једно дете је, из биолошке премештено у хранитељску породицу, како би имало основне услове за безбедан живот и развој.

ПОДРШКА ПОРОДИЦАМА У ГАЦИНОМ ХАНУ

Услуга Јачање породици у Гацином Хану покренута је у августу 2021. године у сарадњи са општином Гацин Хан кроз пројекат „Подстрек – Програм подршке породицама у ризику од издвајања деце“.

Током 2021. године у Гацином Хану, кроз услугу Јачање породице подржано је укупно **20 породица** (свих 20 породица су са сеоског подручја) **са 44 деце** (19 девојчица и 25 дечака), **35 родитеља/старатеља**.

Рад се одвијао подједнако на терену и у домовима породица, у просторијама општине Гацин Хан, док су се групне активности организовале у Основној школи „Витко и Света“. У Гацином Хану сарадници су Центар за социјални рад, Центар за породични смештај и усвојење Ниш, Основна школа „Витко и Света“, Предшколска установа, Дом здравља, и Црвени Крст. Едукатор ангажован са пола радног времена пружио је **индивидуалну подршку у учењу за 36 деце**, док је са њиховим родитељима и наставницима рађено како да пруже подршку у циљу редовног похађања наставе.

Највећи изазов у раду представљала је велика разуђеност општине, па је по лошим временским условима било тешко стићи до свих корисника, с обзиром да неке породице живе у селима у планинском крају. Великом броју породица није доступна интернет мрежа, а неким је недоступна и мрежа мобилне телефоније, услед чега је контакт са њима додатно био отежан. И поред ових изазова, рад са породицама се одвијао планираном динамиком.

2.3. Центар за подршку породици Краљево

Центар за подршку породици у Краљеву основан је у мају 2021. године, а у јуну је отпочео рад са корисницима. Као нови програм у оквиру СОС Дечијег села Краљево, Центар је имао низ активности у циљу представљања услуге, и остварена је сарадња са релевантним установама и другим актерима локалне заједнице.

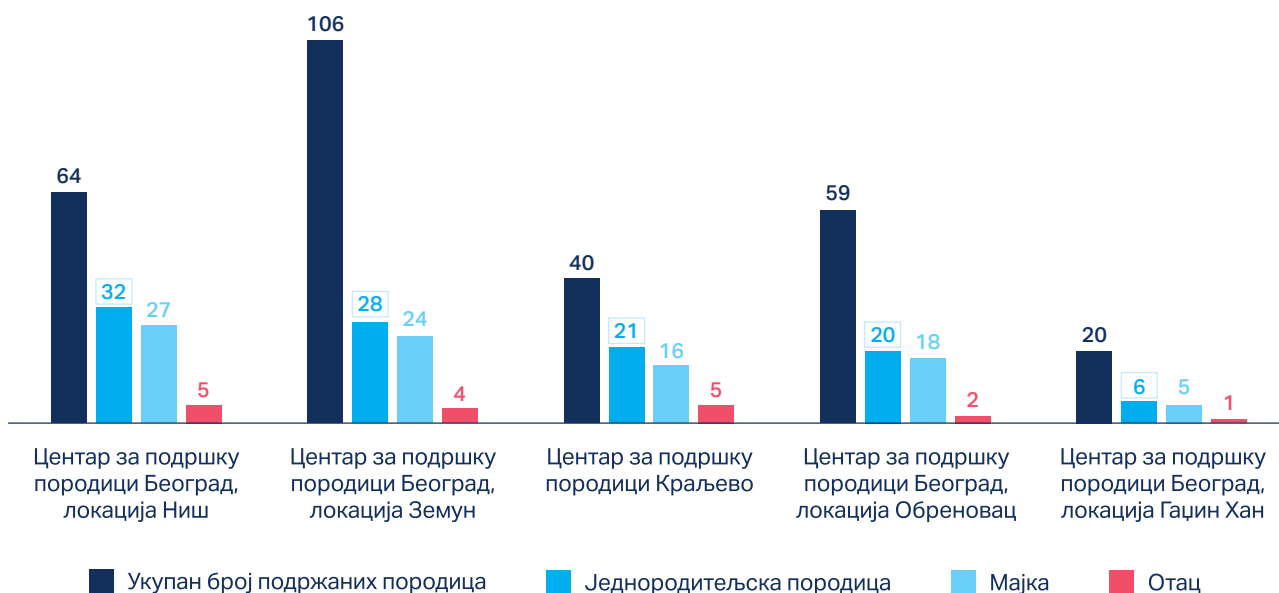

Током 2021. године у Краљеву, кроз услугу Јачање породице подржано је укупно **40 породица** (14 породица су са сеоског подручја, док је 26 породица са територије града Краљево) **са 99-ро деце** (50 девојчица и 49 дечака), **5 младих особа** (3 младића и 2 девојке) и **57 родитеља/старатеља**. Тим у Краљеву чине два сарадника за рад са породицама и једна едукаторка.

Уведене су три додатне услуге подршке кроз ангажовање екстерних сарадника: психотерапеута, логопеда и учитеља енглеског језика. **Логопедску подршку добило је 10 деце, док су у психотерапеутске сесије биле укључене 2 породице (породична психотерапија)**. Током летњег распуста деца су имала прилике да похађају часове енглеског језика. Едукативна подршка

је била је усмерена на базично описмењавање, унапређивање школског успеха, а одређеном броју ученика била је потребна подршка и око израде домаћих задатака и савладавања школског градива. Едукаторка је радила на развијању вештина учења и примени разних техника у зависности од потреба и специфичности детета, док се сарадник за рад са породицом радио на мотивисању деце и родитеља да деца остану у школском систему, кроз подизање свести о значају образовања и редовном похађању наставе.

После седмомесечног рада, двоје деце се вратило из хранитељске у своју биолошку породицу.

Графикон 9: Број подржаних једнородитељских породица

Током 2021. године у оквиру програма Јачање породице подржано је 107 једнородитељских породица.

2.4. Програм економско оснаживање младих

Пратећи младе који напуштају нашу бригу од 2004. године, наша Организација је препознала потребу за пружањем континуиране подршке младима у припреми за осамостаљивање и вођење успешног самосталног живота. Ослањајући се на дугогодишње искуство у раду са младима кроз програме „Заједница младих“ и „Програм полу самосталног живота“ у Краљево, осмислили смо и **Каријерни центар „Јаки млади“**. Центар је покренут у оквиру пројекта „Јаки млади – Социјална инклузија и економска одрживост младих у ризику,, 2016. године, у сарадњи са Градом Београдом, Националном алијансом за локални економски развој (НАЛЕД), а у партнерству са немачком Фондацијом Херман Гмајнер и уз финансијску подршку Немачког савезног министарства за економску сарадњу и развој (БМЗ). Циљ је био унапређење запошљивост младих из алтернативне бриге и других социо-економски угрожених група, професионално оспособљавање младих за самостални живот и подстицање њиховог ангажовања у друштву. Циљна група су били млади узраста између 16 и 30 године, превасходно млади који напуштају хранитељске породице и домски смештај са територије Града Београда.

Једна од активности на пројекту „Јаки млади“ била је и покретање Центра за развој каријере „Јаки млади“, посебно јер је стопа незапослености младих (од 15 до 24 године) у 2019. била 27,5%, са већом незапосленосту међу женама¹. У периоду од 2017. до септембра 2019. године, Центар је подржао 350 младих кроз пружање психо-социјалне подршке, различите обуке, преквалификације и доквалификације, радне праксе, менторство, подршку у тражењу посла, развоју вештина за већу запошљивост, спајање са потенцијалним послодавцима, запошљавање и самозапошљавање, обуку за вођење самосталног посла и доделу грантова и подршку за мале бизнисе.

Помогли смо оснивање прве НВО „Мој круг“ која окупља младе који су били у алтернативној бризи, и организовали низ активности усмерених на развој омладинског активизма на пољу заговарања права ове категорије младих, а дефинисане су и препоруке доносиоцима одлука на националном и градском нивоу за мере које треба да олакшају осамостаљивање и стамбено збрињавање младих.

У септембру 2019. године, започели смо имплементацију **регионалног Пројекта „Јаки млади – Нове перспективе“**, којим се усваја **нова методологија за рад са младима: „Запошљавање, животне вештине и коучинг“**.

2.4.1. КАРИЈЕРНИ ЦЕНТАР „ЈАКИ МЛАДИ“

Каријерни центар „Јаки млади“ је програм економског оснаживања младих. У оквиру Центра пружа се сет услуга које су намењене младим људима који су током одрастања имали искуство живота у алтернативној бризи, или су расли у неповољним социо-економским условима са потенцијалним ризиком од издвајања из своје биолошке породице.

Услуге које Центар пружа су прилагођене потребама младих и укључују: саветовање, психосоцијалну подршку, менторство, стручне курсеве и обуке, преквалификацију и доквалификацију, плаћене школарине, радну праксу, едукативне радионице и тренинге, набавку алата и опреме за рад и подршку за младе предузетнике.

Фондација СОС Дечија села Србија и тим Центра „Јаки млади“ су се 2020. први пут опробали у **партнерству са три организације цивилног друштва (у даљем тексту ОЦД) које раде са младима и имплементирају програмске активности на три нове локације: Крагујевац, Ниш и Нови Сад.**

Током 2021. године, настављен је рад на **оснаживању партнерских организација** и едукација, како њихових запослених тако и интерно, запослених у СОС ДС кроз различите **тренинге из области пројект менаџмента, организацијског менаџмента, прикупљања средстава, вођења случаја, упознавање са специфичностима у раду са осетљивим групама.**

Да би рад са младима био квалитетан, у непосредном раду примењује се **методологија која носи назив „Запошљавање, животне вештине и коучинг“**, преузета од холандске организације Афлатон² и **адаптирана на наше услове учења и рада са младима.** Две групе професионалаца едуковане су 2020. године, а тренинг за још једну групу професионалаца из институција и организација које раде са младима организован је у Крагујевцу, у јулу месецу 2021. за укупно 25 учесника, где су током 4 дана овладавали вештинама вођења радионица које програм нуди.

1 [Youth situation in Serbia \(fren.org.rs\)](https://www.fren.org.rs/en/youth-situation-in-serbia)

2 Aflatoun International је невладина организација са седиштем у Холандији која нуди образовање деци и младима широм света

Активности Каријерног центра „Јаки млади“ се финансирају кроз **регионални пројекат „Јаки млади – Нове перспективе“ – УЕЕП** који укључује пет организација СОС Дечијих села са територија западног Балкана: Албаније, Босне и Херцеговине, Северне Македоније, Србије и Косова.

Нарочито смо поносни јер је **Центар „Јаки млади“ освојио трећу награду на Националном Еурогајданс (Euroguidance) такмичењу које организује Фондација ТЕМПУС за допринос каријерном саветовању младих**, у октобру месецу. Ово је други пут да је рад Центра награђиван на овом такмичењу. Прва награда је освојена 2018. године.

У рад Центра су биле **укључене 122 младе особе** (62 девојке и 60 младића), од којих је **117 младих** (61 девојке и 56 младића) **прошло сертификовану ЈИП (УЕЕП) методологију која подиже њихове потенцијале за запошљивост**. Рад са младима се одвијао у континуитету, током целе године. Пандемија је утицала на готово све сегменте пројектних активности, а према новонасталим условима прилагођен је и начин њихове реализације. Због препоручених мера заштите, забране окупљања и немогућности одржавања радионица са младима, едукативне сесије са младима су се комбиновано одржавале (уживо уз придржавање безбедносних мера и онлајн).

Стручне обуке

Током 2021. године **43 младе особе су уписане на стручне обуке** (25 девојка и 25 младића). Млади су похађали различите обуке: курсеви језика (словеначки, енглески, немачки), обука за возача (B, C, CE, D), СРС сертификација за професионалног возача; из области неге и лепоте - курсеви за фризера, бербера, педикира, маникира са надоградњом ноктију, депилације, курс за шминкере; из области угоститељства – курс за пекара, пица мајстора и кувару; из области администрације – wordpress, пословни секретар; и из других области - курс за неговатеља, обука за столара, стручна обука за корисницу која је завршила студије социјалног рада: „Преговарање у социјалном раду са тешко сарадљивим корисницима“. Младе смо подржали и куповином ХТЗ опреме (радних униформи и обуће) и плаћањем санитарних прегледа за делатности које то захтевају, што је значајно за све младе људе на почетку професионалног ангажмана, нарочито док не добију прву исплату зараде.

Стручне праксе

73 младе особе (32 девојке и 41 младић) су похађали стручну праксу у области администрације, трговине, угоститељства (различити послови у кухињи), грађевине (помоћни грађевински послови, гипсар), области неге и лепоте - фризер, педикир, маникир, стоматолошка пракса.

Психосоцијална подршка

Овај вид подршке је изузетно важан и представља **компоненту која одваја наш програм подршке младима од других програма подршке запошљавању и економском оснаживању младих, истовремено значајно доприноси успешности рада са младима и одрживости њиховог напретка на путу самосталног живота**. Јачање самопоуздања, позитивне слике о себи и окружењу, истрајност и мотивација, вештине комуникације, нарочито у радном окружењу и других социјалних вештина, решавање других животних изазова је неопходно за успешан самосталан живот младих и одрживо запошљавање.

Укупан број **индивидуалних разговора са младима, у 2021. години, је био 358** (187 девојака и 171 младића), од чега 281 сесија је одржано уживо, а 77 телефонским путем.

Важно је истаћи да је веома тешко одвојити психо-социјалну подршку од обука, коучинга, заговарања и осталих активности у Центру „Јаки млади“. Млади нам се обраћају пре, током и након активности, поводом различитих потреба, које су саставни део њиховог оснаживања. Чињеница је да су млади изградили однос поверења са сарадницима из тима „Јаки млади“, који је отворен и квалитетан. У прилог томе иде и континуирани прилив младих, на препоруку вршњака који су препознали Центар као место за помоћ и подршку.

Најчешће обрађиване теме:

- на личном плану – брига о себи, самопоштовање, анксиозност и контрола беса, изазови самосталног живота, здравствени проблеми, рад на потенцијалима младе особе, проблем више или ниже вредности, фрустрација, недостатак самопоуздања, начини превазилажења трауме;
- на социјалном плану: односи са партнерима, изазови родитељства и развојне потребе детета, дискриминација и осећање ниже вредности, поремећени породични односи, непостојање особе од поверења и тражење тачке ослонаца у окружењу, социјализација, изолација младих у установама социјалне заштите у условима пандемије, односи у хранитељској породици, преиспитивање сопствених родитељских компетенција, усамљеност;
- на економском плану: изазови на праски и на послу, немање пребивалишта и крова над главом, комуникација и односи на послу, задржавање посла, стамбено питање, начини проналаска посла;
- на образовном плану: мотивација за наставак школовања, опције и могућности за наставак школовања, несигурност, трема, страхови везани за студирање.

Коучинг сесије

Свака млада особа која је завршила програм по YEEP методологији, имала је по 8 индивидуалних коучинг сесија према потребама младих. **Укупно 118 младих** (61 девојка и 56 младића) одслушало је по осам сесија, што је укупно 944 сесија. Последња група од 10 младих особа (четири девојке и шест младића) имала је по четири индивидуалне коучинг сесије (40), што је укупно **984 индивидуалних коучинг сесија** у току 2021. године. Теме су биле: Припрема за писање апликације за посао и припрема за разговор за посао; Комуникација и односи на послу - низак ниво толеранције на фрустрацију и одговор на фрустрацију; Јачање снага и сагледавање слабости и Постављање циљева.

Као допуна програму обуке **креирано је и 16 кратких видеа, сваки у трајању од по неколико минута, који прате сесије курикулума „Запошљавање и животне вештине“**, а намењени су као подсетник младима на садржај обуке и доступни су на јутјуб (YouTube) каналу СОС ДС Србија.

Запослење

У току 2021. године **запослило се 83 младих** (30 девојака и 53 младића) у областима као што су: администрација, трговина, кол-центар, транспорт, угоститељство, грађевина, производња, складиштење, услуге неге лепоте. **40 младих ради дуже од 6 месеци**, (12 девојака и 28 младића).

- Орион Телеком (ORION Telekom) - информисање младих о слободним радним местима
- Фондација „Зора“ - подршка кроз школарине за младе
- Премијер салони (Premier saloni) - стручне обуке и праксе за фризере
- Ин процес (InProcess) - едукативне радионице
- Мозаик (Mozaik) - психолошко саветовање и радионице
- Центар за интеграцију младих (ЦИМ) - коришћење простора Кафе16 за клубове и радионице и упућивање младих на стручне праксе за занимање конобар и шанкер
- Центри за социјални рад, Домови за децу и младе, Центар за породични смештај и усвојење - упућивање корисника у Центар „Јаки млади“
- Школа за основно и средње образовање „ВОЖД“ - упућивање младих на ванредно школовање (завршетак средње стручне школе).

Сарадња са пословним сектором

Оснаживање младих у циљу бољег позиционирања на тржишту рада допунили смо успостављањем сарадње са пословним сектором. Кроз синергију Центра „Јаки млади“ и Одељења за прикупљање средстава СОС ДС успешно радимо на формирању мреже сарадника који би, у својим предузећима али и компанијама омогућили нашим корисницима да аплицирају за слободна радна места. Очекујемо да се досадашњи напори позитивно рефлектују и на 2022. годину, која је много интензивније усмерена на запошљавање младих.

Важно је поменути компаније: МОНА, Шнајдер Електрик (Schneider Electric DMS), Еве Комп (Ewe Comp doo Zemun), Квадра График (Quadra Graphic doo), Јансен (Jannsen) и друге које су помогле финансирањем разних обука, возачких испита, набавку алата за рад, других активности за младе и радним праксама за младе.

Регионална сарадња

СОС ДС Србија је једна од пет земаља и територија Западног Балкана које спроводе активности у оквиру пројекта „Јаки млади – Нове перспективе“ – YEER. На редовним месечним састанцима размењују се све информације које су важне за функционисање пројекта, где се упознајемо са специфичностима сваке земље и националним оквирима који су релевантни за запошљавање младих.

У јуну месецу, на Златибору, организована је тродневна радионица за све тимове које имплементирају YEER активности. Радионице су биле конципиране тако да подстичу тимски дух, олакшавају комуникацију и уче управљању временом и добром вођењу тима. Током новембра месеца, у трајању од 4 дана, СОС ДС Србија и тим Центра „Јаки млади“ били су домаћини колегама из YEER тима Северна Македонија. Размењена су искуства у раду са младима.

2.4.2. ПРОЈЕКАТ „ЈАКИ МЛАДИ – НОВЕ ПЕРСПЕКТИВЕ“ (УЕЕР)

Важна компонента пројекта, поред услуга које се спроводе у оквиру Центра „Јаки млади“ је и сарадња са партнерским организацијама цивилног друштва и заговарачке активности.

Сарадња са партнерским организацијама цивилног друштва

Током 2021. настављен је рад на оснаживању три партнерске организације које раде са младима, са којима је СОС Дечија села Србија 2020. године потписала меморандум о сарадњи у циљу континуиране изградње њихових капацитета и успостављању партнерстава у локалним заједницама где постоји потенцијал да се начин и метода рада Центра „Јаки млади“ прошири ван Београда.

СОС Дечија села Србија је своје стратешко позиционирање препознала у градовима Крагујевац, Ниш и Нови Сад и понудила партнерство следећим организацијама:

- „АДРА Србији“ пошто пружа услуге саветовања и образовања за младе у Новом Саду,
- „Звезда центру“ који пружа услуге саветовања и образовања за младе у Нишу, и
- Удружење „Урадимо заједно“ у Крагујевцу, које обрађују теме из области управљања пројектима, прикупљања средстава, организационог управљања и управљања људским ресурсима.

Током 2021., **106 запослени у партнерским организацијама и запослени у СОС ДС прошли су кроз следеће обуке:**

- Изградња капацитета организације: едуковано укупно 20 професионалаца, на шестодневни тренинг одржан од стране агенција „Х-арт девелопмент центар“ из Београда;
- Пројектни менаџмент: едуковано укупно 28 професионалаца;
- Тренинзи прикупљања средстава / основе прикупљања средстава: едуковано укупно 58 професионалаца.

У 2021. години, **282 младе особе су биле укључене у активности** пројекта, као резултат у раду са младима на све четири локације.

	Београд Центар Јаки млади	Крагујевац Урадимо заједно	Нови Сад АДРА	Ниш Центар Звезда	УКУПНО
Млади укључени у програм	122	53	52	55	282
Млади завршили обуку	118	42	50	55	265
Број младих уписаних на курсеве	43	16	8	26	93
Број младих на радним праксама	73	15	4	25	117
Млади запослени > 6 мес.	43	2	0	8	53
Млади запослени < 6 мес.	40	10	14	11	75

Табела 10: Преглед броја корисника у оквиру пројекта „Јаки млади – Нове перспективе“

Од овог броја, **117 младих је укључено у радне праксе**, док је број младих особа обухваћених **обукама на националном нивоу, био 265.**

Заговарачке активности

Центар „Јаки млади“ је током 2021. година реализовао низ активности за младе и са младима које су од изузетног значаја, не само за сваког младог човека укљученог у програм, него и за видљивост програмске подршке младима уопште. Како би се млади што боље припремили за задатке који су пред њима а тичу се заговарања, осмишљени су тренинзи који ће им омогућити лакше овладавање овим темама.

Одржана су **два дводневна онлајн тренинга за младе на тему „Партиципација младих и јавно заговарање“**. Оба тренинга одржана су у априлу месецу. Тренинзи су конципирани тако да се допуњују и чине једну сложу целину. Током четири дана, **укупно 32 младе особе учествовале су на тренинзима** које спровеле сараднице за развој и имплементацију програма СОС ДС Србија.

Пројектни тим је у оквиру заговарачких активности YEER програма, усмерених ка доносиоцима одлука, организовао **округле столове у циљу побољшања статуса младих у ризику** у нашем друштву.

Поред ових активности, млади су имали прилику да размењују своја искуства и знања у клубовима за младе и у 2021. години **укупно је било 32 клуба младих**, од тога 28 уживо и 4 онлајн. Од маја месеца, група младих се састајала динамиком од два пута месечно, припремајући материјал за округле столове. За те активности ангажовани су екстерни сарадници/омладинске раднице са вишегодишњим искуством.

Активна партиципација младих је основно начело којим се пројекат руководи, те су округли столови организовани на начин да су млади модерирани рад група на следеће теме: активизам и волонтеризам; запошљавање и запошљивост, образовање и становање. Сваки округли сто је изнедрио закључке који су интегрисани у заједнички документ који носи назив: **Смернице за унапређење положаја младих у ризику у Србији**. Промоција овог документа планирана је за март 2022.

Центар „Јаки млади“ наставио је да пружа континуирану **подршку Омладинској организацији „Мој круг“**, коју су основали млади из система алтернативне бриге.

2.4.3. ПРОЈЕКАТ „МЛАДИ МОГУ!“ (YOUTH CAN!)

“Млади могу!” (YouthCan!) је глобална иницијатива, коју води Међународна организација СОС Дечијих села, усмерена на повећање запошљивости младих, како би се повећале њихове шансе да нађу и задрже достојанствено запослење.

Програм подржава младе узраста од 15 до 30 година, који су имали или имају статус детета без родитељског старања, или су укључени у програм подршке породицама у ризику које спроводи СОС Дечија Села Србија. Кроз овај програм, **младим људима је омогућено да унапређују своје личне и пословне вештине**. У овим заједничким напорима СОС Дечијих Села, приватног и невладиног сектора, компаније мобилишу своје запослене да са младима поделе своје време, корпоративна знања и створе окружење за младе људе како би стекли релевантне вештине и почели да самостално стварају своје мреже контаката. Оваква подршка требала би да олакша и учини успешнијим прелазак младих из образовног процеса у свет рада и самосталан живот.

Укупан број младих који су, током 2021. године, учествовали у најмање једној активности партнера из приватног сектора био је 117.

Дигитална платформа „Везе за младе“ (YouthLinks) саставни је део „Млади могу!“ Програма. Овај иновативни приступ омогућава учење и размену између младих и ментора, када могућности менторства лицем у лице нису доступне. С обзиром да је и претходна година била обележена изазовима прилагођавања рада у условима пандемије, могућност адаптације и реализације радионица са младима у виртуелном формату, показала се врло значајном.

Програмским циклусом обухваћене су следеће активности:

- Радионице као део процене потреба младих за унапређењем фактора запошљивости, у оквиру Програма јачања породица на локацијама Ниш, Обреновац и Краљево.
- **Два тренинга за нове корпоративне волонтере.** У првој половини 2021. године, одржан је тренинг за запослене из НИС-а (14 волонтера), а касније и тренинг за новог партнера Блек Рок (учествовало 7 ментора).
- 15 глобалних и локалних партнера који подржавају процес осамостаљивања младих кроз реализацију: **9 радионица каријерног вођења и оријентације за посао, 8 радионица за унапређење животних и „меких“ вештина, НЛП курсеве за двоје младих, 3 циклуса менторства, две платформе за учење енглеског језика и информатичког језика, куповину опреме за самосталан рад младој особи.**

Млади су имали прилику да у периоду од децембра до априла 2021. у оквиру групе “Каријерно вођење и саветовање” потраже информације и поделе своје утиске између себе. Група младих која је учествовала у заговарачким активностима, такође у оквиру YEEP пројекта, платформу користи за комуникацију и реализацију две онлајн радионице са експертима, током маја и јуна, након чега су рад и дружење наставили уживо.

Закључци са евалуације показују да програм „Млади могу!“ већ трећу годину заредом, доприноси већој сензибилисаности пословног сектора и бољем разумевању позиције младих из осетљивих група.

Почетак 2022. године, на интернационалном програмском нивоу, резервисан је за пилотирање унапређене верзије „Везе за младе 2.0.“ (Youth Links 2.0), која ће, применом технолошких иновација, допринети успешнијем повезивању младих и ментора.

Оријентисаност ка даљем развоју програма на националном нивоу, подразумева стварање нових партнерстава са компанијама, још већу креативност у осмишљавању активности уз већу партиципацију младих, фокус на препознатим потребама у вези са запошљивошћу корисника Програма јачања породица, као и на повећању опсега учесника.

2.4.4. ПРОЈЕКАТ „СНАГА МЛАДИХ 2.0.“ (YOUTHPOWER2.0)

„Снага младих 2.0.“ (YouthPower2.0.) је међународни пројекат који се реализује у 18 земаља широм света, и покренут је од стране Међународне организације СОС Дечија села.

СОС Дечија села Србија су се прикључили овој иницијативи, како би пружили додатну подршку младим људима, који напуштају алтернативну бригу и којима је потребна додатна помоћ да би се осамосталили.

Пракса је показала да је управо вршњачка подршка најмоћнија и најделотворнија и да особе које су се већ суочиле са изазовима самосталног живота, могу на разне начине подржати младе људе који се припремају за ову животну фазу. Млада особа која је била у њиховој „кожи“ може отворити пут онима који се припремају за то путовање. Због тога је и слоган ове иницијативе „Ми смо искуснија верзија тебе!“. Често се дешава да млади људи из социјалне заштите немају довољно информација, знања, вештина и способности потребних да се носе са животом изван формалне заштите на реалистичан и достојанствен начин. Кроз овакву подршку, млади људи се охрабрују да преузму иницијативу за себе и друге кроз информисање, укљученост, менторство, едукацију, усмеравање.

У априлу 2018. године одржана је прва оснивачка скупштина првог и јединог удружење младих који су одрасли без родитељског старања „Мој круг“, а чији су оснивачи и оснивачице млади који користе услуге СОС Каријерног центра „Јаки млади“ и њихови пријатељи.

Наша организација, FICE Србија и Центар за позитиван развој деце и омладине (ЦЕПОРА) подржали су иницијативу удружења „Мој круг“ за укључивање у Пројекат YouthPower2.0, а која се односи на вршњачку подршку младима у ризику.

Активности су започете у фебруару 2021. године, и трајаће до фебруара 2022. године.

Током 2021. реализоване су следеће активности:

- један **тренинг за индивидуално вршњачко менторство**, на коме је присуствовало **17 младих** (пет младића и 12 девојака),
- један **тренинг за вршњачке едукаторе**, на коме је присуствовало **12 младих** (три младића и девет девојака),
- укупно **35 клубова младих** је организовано (минимум двапут месечно),
- **17 младих у ризику, који су већ оснажени, били су ментори** истом броју младих из социјалне заштите један на један, док су млади који су обучени да реализују едукативне радионице одржали **12 радионица**.

Укупан број младих укључених у пројекат је био 55 (32 младића и 23 девојака).

2.5. Повећање капацитета за бригу и рад са децом и младима из алтернативне бриге и система социјалне заштите

2.5.1. ПРОЈЕКАТ „СИГУРНА МЕСТА, НЕСМЕТАН РАЗВОЈ ДЕЦЕ – ИНТЕГРИСАЊЕ ПРАКСИ ЗАСНОВАНИХ НА ЗНАЊУ О ЕФЕКТИМА ТРАУМАТСКОГ ИСКУСТВА У СИСТЕМУ АЛТЕРНАТИВНЕ БРИГЕ“ (ТИП)

У априлу месецу 2020. године започета је реализација Пројекта „Сигурна места, несметан развој деце – Интегрисање пракси заснованих на знању о ефектима трауматског искуства у систему алтернативне бриге“ (ТИП). Пројекат финансира Европска комисија кроз РЕЦ фонд и Међународне организације СОС Дечија села.

Циљ пројекта је јачање капацитета стручњака у систему социјалне заштите и унапређивања праксе за примену концепта бриге заснованог на сазнањима о ефектима трауматских искустава у раду са децом

и младима у систему алтернативног старања, а која су у детињству била изложена негативним утицајима. Пројекат има регионалну компоненту¹.

Националну управљачку групу пројекта чине представник Министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, директор Републичког завода за социјалну заштиту, представници Градског центра за социјални рад Београд, Центра за породични смештај и усвојење Београд, Коморе

социјалне заштите, ОШ „Бранко Пешић“, СОС Дечијих села Србија, као и две младе особе са искуством алтернативне бриге. Ове две младе особе имале прилику да учествују на састанцима младих из других партнерских земаља, као и у раду Националне управљачке групе.

Услед ситуација изазване пандемијом КОВИД 19, трајање пројекта је продужено за четири месеца (до априла 2022. године). Као последица пандемије, већина пројектних активности реализована је путем интернета, што је укључивало састанке на регионалном нивоу и обуку за тренере.

Преглед кључних активности у 2021. години:

- током месеца марта реализован је онлајн **тренинг за тренере** који су завршила **три одабрана мастер тренера и по једна млада особа из региона са искуством одрастања у алтернативној бризи**².
- у јуну месецу у **Београду је реализована конференција на којој је пројекат представљен стручној јавности**. Догађају су присуствовали представници релевантних установа и институција из система социјалне заштите.
- у 2021. години су реализована **четири национална тренинга којима је обухваћено укупно 75 професионалаца из система социјалне заштите**.
- током 2021. године **развијен је модул „Траума и алтернативна брига: увод у коришћење приступа заснованог на знањима о трауми“ за онлајн учење који је постављен на платформу „ChildHub“**³. Овај модул је намењен поред професионалаца из система социјалне заштите и професионалцима из система образовања, здравства и правосуђа.
- организоване су **Радионице за организацијски развој**⁴ које су имале за циљ унапређивање квалитета рада стручњака у систему социјалне заштите како да у свом свакодневном раду примене приступ заснован на знањима о трауми.
- у склопу пројекта развијен је **приручник за тренере и учеснике организацијског развоја**, намењен спровођењу организацијског развоја.

1 Пројектни партнери су: Међународна организација СОС Дечија села (SOS Children's Village International); Шест националних организација СОС Дечијих села – СОС Белгија, СОС Бугарска, СОС Хрватска, СОС Грчка, СОС Мађарска и СОС Србија; CELCIS (Centre for Excellence for Children's Care and Protection of the University of Strathclyde), Центар при Универзитету Стратклајд у Шкотској

2 За потребе овог тренинга смо обезбедили посебну салу како би могли да буду испраћени технички захтеви у погледу снимања, звука и како би се кроз то обезбедило што већи ниво интерактивности и партиципације учесника.

3 [Trauma i alternativna briga: uvod u korišćenje pristupa zasnovanog na znanjima o traumama](#) | ChildHub - Child Protection Hub

4 У октобру је организована обука за Организацијски развој којој су присуствовали мастер тренери.

2.5.2. ПРОЈЕКАТ „СНАЖНИ И ЗДРАВИ“

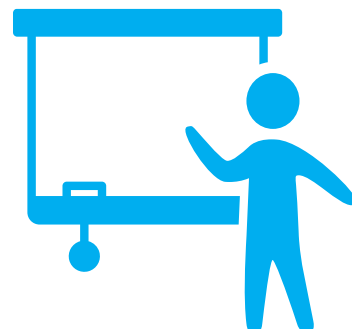
Пројекат „Снажни и здрави“ је почео у априлу 2019. године, као други циклус и наставак пројекта „Здравље је за свакога“ (Health is for everyone) који је спровођен у периоду 2017 – 2019. Пројекат је у оба циклуса финансирала компанија Џонсон и Џонсон (Johnson & Johnson).

Пројекат „Снажни и здрави“ је заснован на чињеници да је значајан број деце и младих у нашим програмима претрпео трауматска искуства, да су рањиви и да имају ограничене ресурсе за превазилажење негативних искустава. Радом на изградњи њихове резилијентности унапредило би се њихово ментално здравље и благостање. Да би се то догодило, професионалци као и пружаоци бриге би требало да буду добро обучени и да изграде знања и вештине за оснажујући приступ деци и младима. Изабране су две методологије којима се ово постиже – „Протективна понашања“ и „Заједничко решавање конфликта“, као и низ различитих обука и радионица и активности које би допринеле изградњи знања о трауми и њеним ефектима као и **неговању менталног здрава професионалаца и пружалаца бриге.**

Будући да је реализација пројекта започета 2019. године и да су само неке од активности одржане онлајн током 2020. године, значајна део активности пројекта спроведен је у периоду јануар – септембар 2021.

Радионицу на тему „Заједничко решавање конфликта“ похађало је седам тренера из Србије, три екстерна и четири интерна тренера. На радионици су добијене додатне информације о начинима на које се методологија може спроводити а тренери су имали прилику да извештају о својим утисцима након првих националних тренинга .

Професионалци и пружаоци бриге, укупно њих 31, је прошло обуку „Заједничко решавање конфликта“ кроз два национална тренинга. Један тренинг су одржале екстерне тренернице за **16 професионалаца из Центра за заштиту одојчади, деце и омладине Звечанска,** док су други тренинг одржали у пару интерни и екстерни тренер за **15 хранитељица, породичних асистената и стручних радника Дечијег села у Краљеву.**¹

Обука „Протективна понашања“ одржана је у јуну кроз петодневни онлајн Тренинг за тренере на ком су учествовале четири запослене из програма Јачања породице (две запослене из Ниша и две из Београда). Планирано је да током 2022. године сараднице (тренери методологије) спроведу обуке за друге интерне и екстерне кандидате.

Обука „Лечења трауме“ (Trauma healing) фокусирана је на смањење трауматских искустава и улагања у ментално здравље помагача и пружалаца бриге, и укључила је обуке за хранитеље на тему разумевања трауме код деце и младих, које су се показале као веома ефикасне и потребне услед пандемије КОВИД 19. **Активност ослобађања стреса и изградње тима организована је за 41-ног професионалца и хранитеља.** Додатно је организована **едукација за 14 хранитеља са фокусом на превенцију стреса, лечење траума, техника опуштања и превенцију сагоревања.**

У оквиру пројекта је организована и **едукација за једног стручног радника Дечијег села на тему Музикотерапије,** како би стекао знања и вештине за рад са децом у циљу лечења траума, кроз музику и покрет.

¹ Током септембра 2021.

2.6. Заговорачке активности и изградња капацитета младих за заговарање својих права и унапређење положаја младих из рањивих група

У току 2021. године кључне активности заговарања односиле су се на измену нормативног и стратешког оквира социјалне и породично-правне заштите, као и на подстицање деце и младих на активно укључивање у друштво и заговарање својих права.

Организација СОС Дечија села Србија одабрана је као једна од три организације цивилног друштва за **учешће у Посебној радној групи за измене и допуне Породичног закона**. Током рада Посебне радне групе, залагали смо се за усвајање дефиниције детета онако како препоручује Комитет УН за права деце, за **боље дефинисање појма „дете без родитељског старања“** као и за **измену стигматизујуће терминологије која се односи на децу на хранитељству**. Поред тога залагали смо се за **забрану телесног кажњавања деце као и за укидање малолетничких бракова**. Додатно смо указали на важност тога да измене предвиде да млади до 26 године који су на алтернативном старању имају могућност останка у хранитељској породици ако су у програму обуке или едукације која би олакшала њихову транзицију у самостални живот.

Представник организације је **учествовао у Радној групи за израду Стратегије за стварање подстицајног окружења за развој цивилног друштва**. Иницијална верзија Нацрта Стратегије садржи инпуте организације дате кроз упитник којим је требало испитати почетно стање.

Током 2021. године израђен је **Нацрт Стратегије деинституционализације као и Нацрт закона о заштити права корисника услуга привременог смештаја**. Организација је указала на потенцијале за допуну Стратегије и уважавање **превентивних услуга које „чувају улаз“ у систем алтернативног старања** и превенирају институционализацију, као и на **важност улагања у услуге у заједници**. Када је реч о другом документу, организација је изразила забринутост да документ није израђен у складу са Препорукама Комитета УН о правима детета које су упућене Србији, и дала предлог измена.

Европској делегацији у Србији је достављен предлог допуна Извештаја о напретку Србије у процесу евро интеграција за поглавље 23: Правосуђе и основна права и који се односи на стање у области права детета и положај вулнерабилних група деце и младих. Центру за права детета су достављени **коментари за Извештај о примени препорука Комитета УН о правима детета**.

Организација је **активно учествовала у давању коментара на Нацрт Стратегије социјалне заштите града Ниша и Општине Гаџин Хан**, и учествовала на јавној расправи.

У новембру 2021. године, **поводом Светског дана детета**, одржана је **конференција под називом „Припрема за самосталан живот и права деце без родитељског старања“** на којој су доносиоцима одлука и професионалцима у систему приказани резултати **вршњачког истраживања о напуштању алтернативног старања**. Наредни кораци, адресирање препорука и даље оснаживање младих за активно учешће ће бити предузети у 2022. години.

2.6.1. ПРОЈЕКАТ „СНАГА ЗА МЛАДЕ КОЈИ НАПУШТАЈУ БРИГУ“ (POWER4YOUTH LEAVING CARE)

У децембру 2019. године започета је реализација пројекта „Снага за младе који напуштају бригу“ који спроводи организација СОС Дечија села Албанија у партнерству са пет националних организација СОС Дечијих села, а финансира га Европска комисија кроз Еразмус Плус фонд.

Циљ је **јачање капацитета младих који се припремају за излазак из алтернативне бриге**, како би унапредили знања и вештине за самосталан живот, као и **оснаживање професионалаца** који раде са њима како би боље одговорили на потребе младих у овом процесу.

Услед пандемије и немогућности да се путује, активности на пројекту из 2020. године су померене за 2021. годину, и реализоване су путем интернета, а период трајања пројекта продужен је до јуна 2022. године.

Пројекат укључује размену искустава и знања кроз састанке на којима учествују професионалци, као и млади са искуством одрастања у алтернативној бризи.

Кључне активности током 2021. године су биле:

- сваки партнер на пројекту **развио је кратак документ информативног карактера на тему припреме за осамостаљивање младих из алтернативне бриге;**
- у септембру 2021. године **у Београду је одржана једнодневна национална радионица** уживо на којој је **учествовало 26 младих** који се налазе у бризи или су изашли, под називом „**Социјална интеграција младих са алтернативног старања - права положај и изазови**“. Током ове радионице млади су разговарали о својим искуствима, изазовима и давали **препоруче за унапређење положаја младих;**
- крајем октобра 2021. године, је реализована **радионица за младе и професионалце из свих партнерских земаља**, путем интернета, у трајању од два и по дана. Млади који учествују на пројекту имали су прилику да се међусобно упознају, повежу, да говоре о својим искуствима и да присуствују презентацији различитих модела рада који подразумевају **јачање вршњачке мреже;**
- у децембру 2021. реализована је **онлајн радионица за професионалце из свих партнерских земаља који су представили праксе рада са младима у својој земљи, као и презентације добрих примера праксе**. СОС ДС Србија је презентовала методологију вршњачког истраживања, као и главне налазе. Овој радионици су присуствовали и представници партнерских организација.

2.6.2. ПРОЈЕКАТ „ПОКРЕНИ СЕ“

Носилац пројекта „Покрени се“ је Мрежа организација за децу Србије, док је Фондација СОС Дечија села партнер на пројекту заједно са другим МОДС чланицама: Отворени клуб из Ниша, НВО Линк из Аранђеловца и Центар за интеграцију младих из Београда. Пројекат финансира Швајцарска агенција за развој кроз АСТ програм, а период трајања пројекта је од јануара 2021. до јуна 2022. године.

Циљ пројекта је да се **240 деце и младих из маргинализованих група из 12 градова у Србији активно укључи у формирање политика за смањење неједнакости у друштву** кроз грађански активизам.

Фондација СОС Дечија села Србија је за потребе овог пројекта потписала споразуме о сарадњи са организацијама Дечији центар Зајечар и Центром за децу и омладину из Врњачке Бање. Кроз ову сарадњу, ради

се на развоју активног грађанског друштва, преко већег учешћа деце и младих у формирању политика за смањење неједнакости у друштву.

Кључне активности током 2021. године су биле:

- одржана је тематска група на којој је представљен пројекта и на којој су чланице МОДС-а, партнери на пројекту, упознати са **Водичем за партиципацију као и нормативним и стратешким трендовима у домену бриге о деци и дечијим правима;**
- израђен је **План заговарања** главних пројектних активности;
- одржана је **обука за 12 фацитатора за активности са децом;**
- одржано је шест радионица на којима су деца указивала у којим сегментима свог животног функционисања осећају неједнакост. Укупно **50-ро деце** је узело учешће у овим радионицама.

ТРЕЋИ ДЕО

Наш рад у доба короне

Наш рад у доба короне

Деца, као и породице укључене у наше програме, спадају међу најугроженије и у највећем су ризику од сиромаштва, али и кршења дечијих права. Наставак пандемија вируса КОВИД 19 имали су јак утицај и далекосежне последице на функционисање управо ових најрањивијих друштвених група, а пре свих, деце. КОВИД 19 криза утицала је на рад свих сегмената друштва, функционисање свих система (образовање, здравство, социјална заштита, друге јавне службе) и могућност да се реализују права и задовоље потребе грађана, нарочито најугроженијих, као и на њихову егзистенцију и поред финансијске подршке са националног нивоа.

Кроз лекције научене из претходне године, и даље свесни комплексности изазова са којима смо се сусрели у области бриге о деци и обезбеђивању њиховог благостања, знали смо да је редовна подршка најосетљивијима групама кључна за њихову друштвену укљученост.

Наставак пандемије вируса КОВИД 19, узроковао је и наставак хибридног начина рада запослених, где се рад од куће комбиновао са радом из канцеларије, односно на терену.

Матрица поступања у случају заражености КОВИД 19 вирусом, како за оболеле, тако и за контакте, односно План мера у случају појаве и потврде заразне болести КОВИД 19, са протоколом у случају обољевања запослених, који је организација припремила у лето 2019. године, и даље је био на снази током 2021. године. Запослени су свој рад и пословне процесе прилагођавали у договору са претпостављенима, на основу чега се израђивао месечни распоред рада, услед променљивих и непредвидивих здравствених околности.

Током 2021. године почела је и вакцинација становништва, што је, у комбинацији са чињеницом да је већина запослених прележала КОВИД 19 (без смртних исхода), умногоме допринело да се пословни процеси одвијају практично несметано. До краја године, сви запослени и радно ангажовани су или преболели или вакцинисани против КОВИД 19 вируса. Мера рада од куће задржана је за случајеве оболевања чланова

домаћинства, као и за лакше облике болести, а у складу са препорукама Владе и Института „Батут“. Током рада, односно спровођења пословних процеса, у Фондацији и на пројектима редовно су примењиване превентивне мере, а свакодневно се водио здравствени билтен запослених.

Наши сарадници за рад са породицом су, и током овог периода, били у свакодневном контакту са родитељима и децом, и организовали подршку у складу са потребама. Како би спречили психолошке и породичне кризе, превенирали насиље у породици и пружили адекватне информације како се понашати у датој ситуацији, организовали смо телефонско и онлајн саветовање.

Интензивирање психо-социјалне подршке допринело је очувању постојећих породичних капацитета и заједништва, што је истовремено умањило ризик од издвајања деце из породице. Наставили смо са праксом материјалне подршке и делили смо пакете хране, хигијене,

пелена, лекова и других медицинских средства. Поделили смо и заштитну опрему, и изнова пружали информације о мерама заштите препоручене од стране надлежних органа, и упутства како се понашати, и коме се обратити уколико се појаве знаци инфекције, је ове породице често нису биле у могућности да прате и да разумеју информације које су дистрибуирана преко масовних медија. Деци је пружана и помоћ у учењу, како би се прилагодили новонасталим околностима и захтевима наставе на даљину.

Услед наставка кризе, млади укључени у наш каријерни Центар „Јаки млади“ и даље су били у неповољном положају и остајали су без посла, што их је довело у ситуацију да се боре за егзистенцију. Ово је значајно повећавало ризик по њихово здравље, не само физичко, већ и ментално. Наши саветници су веома брзо успели да прилагоде начин рада и пружање подршке, како би били уз младе, како би им помогли да се адекватно информишу и преброде тешке тренутке. Криза је допринела ескалацији конфликта, секундарне трауматизације и насиља. Као одговор на ове појаве, наш Центар је повећао број супортивних, едукативних и директивних саветодавних разговора са младима. Телефонска психо-социјална подршка је пружана свакодневно. Младима смо помагали и материјално, кроз поделу и доставу пакета хране, хигијене и личне заштитне опреме.

Како је фокус компанија и грађана био максимално на подршци здравственом систему и лечењу оболелих од вируса КОВИД 19, интересовање за подршку нашој Организацији у значајној мери је опало у 2020, тако да смо у 2021. интензивирали комуникацију са донаторима. Захваљујући претходној доброј сарадњи са донаторима и угледу који смо стекли у годинама пре пандемије, успели смо да одржимо континуитет у донацијама кроз комуникацију, како са компанијама, тако и са грађанима.

3.1. Видљивост нашег рада

Истраживање тржишта донатора показало је да смо кроз комуникацију и односе с јавношћу, у односу на 2019. годину, успели да:

- **Повећамо видљивост** Организације у јавности. Чак **2/3** грађана сматра да имамо видљиве резултате рада;
- **Повећамо спонтану познатост** Организације, са 2,3% на **6,7%**;
- **Дуплирамо број грађана** који зна за нашу Организацију, нарочито у старосној доби од 30 до 44 године. Процентуално са 22,7% у 2019, за нас сада зна чак **42%** грађана;
- Позиционирамо организација као ону која **позитивно утиче на локалну заједницу**. Чак **3/4** грађана се изјаснило на овај начин;
- **Повећамо транспарентност** Организације са 50 на **62%**;
- **Повећамо медијску присутност** са 33% на **48%**.

Присуство Организације у медијима током 2021. године

- Укупан број медијских објава: **626**;
- 63** радио и ТВ гостовања;
- 85** објава у штампаним медијима;
- 478** објава на веб порталима;
- 13** саопштења за медије.

У СЛИЦИ И РЕЧИ

ПРЕДСТАВНИЦИ краљевачког SOS Деčјег села су Породишшту овдашње опште болнице 'Студеница' даровали више од 2.000 средстава за хигијену новорођенчади. Донацију је уручила челник организација која већ 16 година брине о деци без родитељског старања Весна Мраковић Јокановић, а помоћник директора Болнице задужен за интернистички сектор др Милан Парезановић каже да га посебно радује то што ће поклоне имати ко да користи.

- Број новорођенчади у нашем породичишту расте. У 2018. их је било 1.190, током 2019. - 1.210, а лане 1.293. Овог јануара, Краљево је постало богатије за 95 најмлађих суграђана - закључио је др Парезановић. ■

Г. Ћ.

KLUB „ZLATNO SRCE“

Podrška koja osmeh znači

Da li ste čuli za klub „Zlatno srce“? Članovi ovog kluba, redovnim mesečnim donacijama, pružaju podršku deci i mladima bez roditeljskog staranja i угроженим породицама о којима брине Фондација SOS Деčјег села Србија. Од 15. марта чланови клуба Златно срце могу постати грађани било ког места у Србији и свету.

OBNAVLJANJE MLADIN IZ OSETLJIVIH DRUŠTVENIH GRUPA

SOS Dečja sela Srbija i NIS zajedno na projektu „Youth Can“

U prvoj fazi projekta, SOS Dečja sela Srbija i NIS zajedno su organizovali obuku za mlade iz osjetljivih društvenih grupa. Cilj projekta je pomoći mladima da steknu praktična znanja i veštine potrebne za ulazak na tržište rada. Projektom se bave stručnjaci iz oblasti obrazovanja, socijalne zaštite i zapošljavanja. U okviru projekta organizovane su i radionice i predavanja za mlade. Projektom se bave i članovi SOS Dečjih sela Srbija i NIS.

Mentori svoja znanja, iskustva i veštine u oblasti zapošljavanja dele sa mladima, koji na savremen i interaktivan način stiču praktična znanja od značaja za proces zapošljavanja, što najčešće predstavlja osnovni i najznačajniji korak u procesu osamostaljenja

KLJUČNA PRIPREMA ZA SAMOSTALNI ŽIVOT

U okviru projekta „Youth Can“ organizovane su radionice i predavanja za mlade iz osjetljivih društvenih grupa. Cilj projekta je pomoći mladima da steknu praktična znanja i veštine potrebne za ulazak na tržište rada. Projektom se bave stručnjaci iz oblasti obrazovanja, socijalne zaštite i zapošljavanja. U okviru projekta organizovane su i radionice i predavanja za mlade. Projektom se bave i članovi SOS Dečjih sela Srbija i NIS.

17 GODINA POSTOJANJA ORGANIZACIJE SOS DEČIJA SELA SRBIJA

Krajem oktobra 2021. godine, u Kraljevu je osnovano SOS Dečje selo, kao prvi i najmlađi program organizacije SOS Dečja sela Srbije. Ove pedesetvećeri koncepti brige o deci bez roditeljskog staranja prevencivno su namernim zbrinjavanju većeg broja braće i sestara, koji tako mogu da žive zdravije.

- Stigli smo porodične kuće u velikom zapevnom domstvu, u kojem žive naše frankeštajke porodične posvećene odgovornoj deci i mladim koji nisu imali sreću da oduku sa svojim biološkim porodičama, u podizacijskom okruženju i zajednici koju simbolizuje zlatno Dečje selo. U prošlosti 17 godina, u malim našim frankeštajkim porodičama, dom pun ljubavi pronalazilo je 170 dece i mladih bez roditeljskog staranja, iz cele Srbije. Neki od njih nisu su bili mladi velike porodice i gotovo su se našli u selu, da pokaže tačnu radost i uspehe. Sveviđ da ovaj vreme goda da se vratimo, na koja da se oslonimo i sa kim da podimo brige i probleme čini ono najvrednije u životu svakog čoveka. Ponovo smo isto uspeh u našim mladim da potpuno bezbednom i podizacijskom okruženju za rast i razvoj dece, odgovorno samostalnim mladim ljudima i na tome isto porodičnu solidarnost više kao najveći cilj. - kaže Vesna Mračković Jokanović, nacionalni direktor SOS Dečja sela Srbije.

Na inicijativu kompanije Pro iz Srbije Legens, SOS Dečja sela Srbija nastavlja sa svojim aktivnostima u oblasti obrazovanja i zapošljavanja mladih iz osjetljivih društvenih grupa. Cilj projekta je pomoći mladima da steknu praktična znanja i veštine potrebne za ulazak na tržište rada. Projektom se bave stručnjaci iz oblasti obrazovanja, socijalne zaštite i zapošljavanja. U okviru projekta organizovane su i radionice i predavanja za mlade. Projektom se bave i članovi SOS Dečjih sela Srbija i NIS.

Током 2021. године написано је:

- 12 њузлетера за „Клуб пријатеља“;
- 4 њузлетера за чланове Клуба „Златно срце“;
- 83 текста за сајт Организације;

Обележавање важних датума

- Међународни Дан породице (15. мај);
- Међународни дан СОС Дечијих села (23. јун);
- Међународни дан младих (12. август);
- Међународни дан детета (3. октобар);
- Дечија недеља (4.-10. октобар); 16. рођендан СОС Дечијег села Краљево (25. октобар);
- Међународни дан дечијих права (20. новембар);

Организација догађаја

- Међународни Дан породице (15. мај);
- Додела јубиларних награда запосленима у СОС Дечијем селу Краљево (22. мај);
- Прослава Међународног дана СОС Дечија села (23. јун);
- Уводна конференција ТИП пројекта (25. јун);
- Конференција „Припрема за самосталан живот и права деце без родитељског старања“ (17. новембар);
- Обележавање Међународног дана дечијих права у Дечијем селу Краљево (19. новембар);
- Новогодишња посета господина Александра Костића „Заједници младих“ (15. децембар);

Друштвене мреже

Током целе године креиран је адекватан садржај за друштвене мреже Организације (Facebook, Instagram, LinkedIn, YouTube). Број пратилаца на друштвеним мрежама значајно се повећао у односу на 1. јануар 2021. године.

Фејсбук:

1. јануар 2021: 12,759 пратилаца

1. јануар 2022: 16,036 пратилаца

Инстаграм:

1. јануар 2021: 2610 пратилаца

1. јануар 2022: 5188 пратилаца

Линкедин:

1. јануар 2021: 838 пратилаца

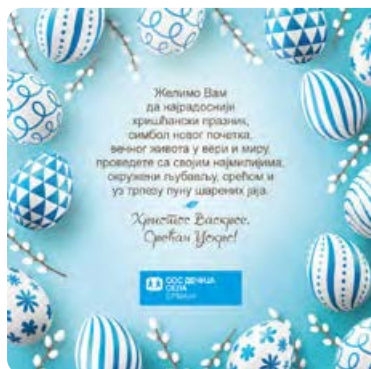
1. јануар 2022: 1225 пратилаца

3.2. Кампање

Током 2021. године спроведене су следеће кампање:

- **Март 2021:** Кампања за промоцију новог дигиталног канала за прикупљање средстава
- **Март 2021:** Кампања путем портала donacije.rs - прикупљање средстава за докторске студије Катарине Поповић из Центра „Јаки млади“;
- **Април 2021:** МСП Ускршња кампања (слата мејлом);
- **Мај 2021:** Кампања директне поште „Инфостан Београд“ - дистрибуција уплатница уз априлски рачун на 170.000 домаћинстава у Београду;
- **Јун 2021:** Кампања директне поште у сарадњи са „Обједињене наплате Ниш“ - дистрибуција уплатница уз мајски рачун на 110.000 домаћинстава у Нишу;
- **Август 2021:** МСП кампања директне поште „Повратак у школу“;
- **Август – септембар 2021:** Кампања „Добро дело за СОС Село“, у сарадњи са Делез Србија;
- **Август – децембар 2021:** Кампања продаје новогодишњих честитки;
- **Децембар 2021:** МСП новогодишња кампања директне поште;
- **Децембар 2021:** Кампања директне поште у сарадњи са „Обједињене наплате Ниш“ - дистрибуција уплатница уз новембарски рачун на 110.000 домаћинстава у Нишу.

ЧЕТВРТИ ДЕО

Наше приче

Наше приче

Центар за подршку породици - породица Јокић

Породица Јокић је у наш Центар за подршку породици упућена од стране Центра за социјални рад, након што се мајка Снежана обратила овој установи са захтевом за једнократну новчану помоћ. Социјална радница запослена у служби за материјална давања, препознала је бројне изазове, али и капацитете које ова породица поседује, те и то да би подршка коју пружамо могла да буде корисна Јокићима.

Ову породицу чине мајка Снежана, њена тринаестогодишња ћерка Марија и десетогодишњи син Урош. Отац деце је преминуо пре пет година након краће борбе са болешћу. Тешка материјална ситуација и нарушено здравље мајке која сама издржава породицу, пробудило је страх и стрепњу код ње за будућност своје деце. Мајка је отежано функционисала и пре смрти супруга, а након овог губитка депресија додатно узима маха. Епидемија корона вируса и изолација само су подржале Снежанину тенденцију да се повлачи у себе. Ипак, и поред тешког унутрашњег стања, она успева да обезбеди да Маријине и Урошеве основне потребе буду задовољене. Са друге стране, у настојањима да помогне мајци, Марија преузима доста обавеза око куће. Мајка није запослена, а једини приходи које имају јесу од дечијег додатка и минималног износа породичне пензије. Подршку им пружа и црква преко које повремено добијају храну и гардеробу.

Приликом прве посете наших сарадница породици, Снежана, Марија и Урош су оставили утисак затворености и скромности. Марија, која је иначе била добар ђак, посустала је с учењем и остала на поправном испиту из математике, па се укључивање девојчице у образовну подршку истакло као почетна активност, која је уједно омогућила да се боље упознамо и да породица стекне поверење у нас. Кад год би долазила на учење, у спонтаном разговору отвориле су се и неке од тема које су њој биле значајне. Разговарали смо о односима са вршњацима, о самопоуздању и слици о себи, да би се након неког времена отвориле и теме о њеном односу са мамом и братом и сећањима у вези са покојним татом.

Марија је положила поправни испит, са похвалама наставника који су препознали њен напредак. Након овог успешно досегнутог циља, едукативној подршци се придружио и Урош, па су оба детета наставила редовно да долазе. Убрзо су се придружили и групном психо-социјалном раду, који је био намењен деци њиховог узраста. Урош је кроз учешће на психо-терапијским групама за децу и младе, које су се одржавале једном недељно, обрадио тему губитка оца.

Разговори између Снежане и сараднице за јачање породица, у почетку су се тицали Марије. Мајка је била забринута због Маријиног школског успеха и Урошевог тешког прихватања губитка оца. Однос поверења смо постепено градили, тако да је временом Снежана била све спремнија да се отвори и разговара са сарадницом и на личне теме које су се тицале њене борбе са депресијом. Наша сарадница је пажљиво слушала изазове са којима се Снежана релативно сама носила и аутентично могла да је разуме и искаже поштовање за све оно што успева да уради и поред тога што се лоше осећа. Током ових разговора Снежана је осетила подршку и пронашла мотивацију за лечење. Редовно је користила преписану терапију за дијагностификовану депресију и редовно је одлазила на контроле код свог психијатра.

Када је била спремна и довољно јака, почела је отворено да говори о губитку супруга, као и о разводу свог првог брака, из кога, како се током рада испоставило, има ћерку коју годинама није видела. Изостанак контакта са том ћерком врло је тиштио и оптерећивао. Наша сарадница охрабрила је њену потребу да са њом успостави контакт, што би омогућило и контакте између све њене деце. Заједно су истражиле опције на које је ово могуће урадити, промишљале о томе како се приближити ћерки, и како о овом односу причати са Маријом и Урошем. Када се осетила охрабреном, Снежана је сама начинила кораке који су довели до тога да данас са ћерком има редовне контакте, а да Марија и Урош виђају сестру.

Породица је поред психо-социјалне и едукативне подршке, имала и значајну материјалну подршку у оквиру наше услуге. Марија и Урош су добили лаптоп, одећу, обућу и уџбенике за наредну школску годину. Породица је у више наврата имала помоћ у виду пакета хране и хигијене, али и малих кућних апарата који олакшавају свакодневно функционисање. Како је спадао терет који је Снежана носила, тако се и њена животна енергија враћала. Пронашла је и посао којим остварује додатне приходе.

Једна од последњих посета породици протекла је у пријатном разговору уз сумирање свих малих, али великих промена које су се догодиле у последњих годину и по дана. Породица већ сада врло стабилно функционише. Марија и Урош све више времена проводе са вршњацима и ову школску годину су обоје успешно завршили. Снежана наводи да се осећа оснаженије да се носи са изазовима које живот носи и све чешће има потребу да са пријатељима попије кафу и неко време посвети бризи о себи.

Центар за подршку породици - породица Стефановић

Породица Стефановић живи на селу, у насељу удаљеном три километра од најближе продавнице, школе и здравствене установе. Мајка Јована и отац Зоран су у браку осам година и имају двојицу синова – седмогодишњег Марка и петогодишњег Златка. Зоран је запослен у граду и свакодневно путује 30 километра до посла. Често ради и викендом, враћа се касно кући и нема снаге да помогне супрузи око деце. Јована је у детињству и младости физички и емотивно злостављана од стране оца алкохоличара, па је у раним двадесетим годинама потражила помоћ психијатра. Има слабију толеранцију на фрустрацију и стрес, и често нема капацитета да се избори са притисцима. Поред тога, има проблема са штитном жлездом. У опхођењу са синовима је попустљива, није успоставила правила понашања, нити границе. Дечаци су веома немирни и непослушни, често се међусобно свађају и не базирају се на васпитне налоге родитеља. Такође, деца немају изграђене радне навике и не воде рачуна о својим стварима.

Породица је на услугу упућена захваљујући иницијативи предшколске установе, будући да обојица дечака касне у развоју говора и да су често неокупани и прљави. Марко не разликује добро боје и има слабије развијену графомоторику. Млађи Златко има боље развијену графомоторику, али као и старији брат, још увек не изговара лепо све гласове.

Током првих контаката, мајка је била веома анксиозна у разговору са нашом сарадницом, глас јој је дрхтао и била је у црнини, јер је жалила због недавне смрти оца. Након пар иницијалних контаката, мајка је постала отворенија и успостављен је однос поверења, тако да су утврђене области рада са породицом.

Деца су почела редовно да добијају нашу едукативну подршку, при чему је фокус рада био на припреми за полазак у школу, учењу држања оловке, поспешивању графомоторике, учењу писања и изговарања слова и речи. Поред едукативне подршке деца су учествовала и у другим активностима, као што су цртање, препознавање слова, бројање од 1 до 10, разликовање боја, рецитовање, разговор о новогодишњим празницима, разговор о играчкама, именовање појмова, спајање тачкица линијама, рачунање уз помоћ рачуналке и слично. Дечацима су добијали домаће задатке, које у почетку нису радили, али након пар месеци подршке, већ током првих минута кућне посете поносно су нам показивали шта су урадили, хвалећи се.

Родитељи немају аутомобил и имају свега пар аутобуских линија из места живљења до града, а уз то су и материјално угрожени, па нису били у могућности да воде децу код логопеда. Како немају ни техничких могућности да користе услуге екстерног сарадника логопеда у онлајн сесијама, прибегли смо привременом

решењу – мајка је од сараднице и едукатора редовно добијала материјал за вежбање изговора речи са децом код куће и саветована је како да са њима ради. Охрабрена је да вежба са дечацима и указано јој је да брига о деци не мора да буде увек стресна, те да интеракције са децом кроз игру и забаву повољно утиче на расположење, а тако се, уједно, јача и однос између ње и деце. Мајка је такође присуствовала онлајн предавању логопеда у простору нашег Центра за подршку породици, које је оценила јако корисним.

Јовани смо показали технике релаксације и охрабрена је да о својим проблемима отворено говори са сарадницом и са супругом. Оба родитеља саветована су по питању регулисања понашања деце, указано им је на важност успостављања граница и на важност доследности у васпитању. Предочене су им карактеристике различитих васпитних стилова, као и потреба за усаглашавањем васпитних стилова. Мајка је са сарадницом радила вежба и давала примере како се на доследан и адекватан начин може реаговати у различитим ситуацијама са децом. Научила је да ефикасније управља понашањем деце. Родитељи су саветовани да боље организују слободно време деце, како би се развиле њихове радне навике. Такође су саветовани да деци задају активности које промовишу њихову међусобну сарадњу, али не тако да међу њима изазову такмичење. Оба родитеља су разумела начине на које код деце могу пробудити жељу и вољу да се лепо понашају, те како да игноришу када се понашају непримерено. Мајка примећује да долази до помака у понашању деце, нарочито код млађег Златка. Тврди да нема више осећање кривице када им успоставља правила понашања и границе.

Са породицом смо радили и на важности личне хигијене и хигијене простора, а мајка је оснажена да иде на редовне лекарске контроле и да сама води децу код офталмолога и стоматолога. Упућена је и на катастарску службу, како би се информисала око наследства које треба да добије. Уз посредовање наше сараднице, локална организација Црвеног крста је омогућила породици да користи услуге народне кухиње. Породица је добила и материјалну подршку у виду школског прибора, пакета хране, лекова, средстава за хигијену и дезинфекцију, новогодишњих пакетића, одеће и козметике, чиме се у многоме допринело побољшању квалитета њиховог живота и бољој интеграцији у заједницу у којој живе.

Центар „Јаки млади“ – сигурнијим кораком у самосталан живот

Петар је у Центар „Јаки млади“ дошао непосредно пред пунолетство и у тренутку када је ушао у процес припреме за излазак из Дома за незбринуту децу. У ту установу је дошао са још две сестре јер мајка, услед болести, није више могла да се брине о њима.

Наиме, Петар је одрастао у вишечланој породици у којој није било услова за његов оптималан раст и развој, због чега је измештен у установу социјалне заштите. Завршио је трогодишњу средњу стручну школу и није био задовољан струком. Налазио се у адолесцентној развојној кризи погоршаној недавним сестриним изласком из Дома, због чега је био подложнији негативном вршњачком утицају.

У Центар „Јаки млади“ дошао је са васпитачем из установе у којој је боравио. Деловао је тужно, повучено и затворено. Из разговора са васпитачем сазнали смо да Петар понекад реагује наивно, поводљиво, да је под негативним утицајем вршњака, и да повремено чини дисциплинске прекршаје. У том тренутку Петар није препознавао подршку коју може добити у нашем Центру па је у комуникацији био веома стидљив и дистанциран. Временом, уз подршку наших сарадника полако је почео да стиче поверење и да се отвара.

Упркос веома тешким животним искуствима и околностима одрастања било је јасно да се ради о младићу очуваних потенцијала који има много тога да каже и који жели да се ослободи терета који га притиска.

Био је актуалној развојној кризи, што је понекад доводило до појаве отпора, осцилација у расположењу и мотивацији за бављење било чиме. Снаге које Петар поседује биле су огромне и веровали смо да уз адекватну подршку он може бити успешан на више нивоа. Суштински, била му је потребна особа од поверења, психо-социјална подршка, прихватање и педагошко вођење, које је довело до тога да се у наредном периоду у потпуности отворе различите могућности за даљи развој на свим плановима (личном, социјалном, економско-пословном и едукативном), укључујући и различите области рада.

Незадовољан стеченом квалификацијом, често је размишљао о промени посла како би побољшао шансе да конкурише за послове са завршеним новим занатом и радио посао који воли, а који је у складу са његовим новостеченим вештинама. Кроз индивидуални саветодавни рад са Петром дошло је до усклађивања његових жеља и могућности са потребама тржишта рада и отвореним конкурсима везаним за запошљавање.

Рад са Петром реализован је у складу са његовим интересовањима и кроз различите теме: јаке стране и вештине, промена струке и разматрање занимања која га интересују, припрема за разговор за посао, писање мотивационог писма и радне биографије, конкурисање за посао, предупређење изазова на пракси и послу, као и решавање проблема. У договору са Петром сачињен је **индивидуални развојни план** који се односио на уписивање курса из области неге лепоте за мушког фризера, а затим и за берберина, затим **изградња мреже подршке** кроз **повезивање са локалном заједницом, јачање личних снага** који су у вези са будућим занимањем као што су вештине комуникације и вештине само-представљања.

На курсу који је похађао Петар је наишао на топао пријем послодавца, који је имао разумевања за животне околности у којима је одрастао. Брзо су препознат као вредан, марљив и одговоран радник.

Петрова стрепња и брига шта ће бити након изласка из Дома били су често предмет наших разговора. Значајно олакшање за њега настало је када је стекао жељена знања и добио **сертификат о завршеном курсу за мушког фризера и берберина, а запосливши се код послодавца који је негујући и подржавајући, добио је и жељену професију.**

Све активности Центра „Јаки млади“ Петру су у много помогле у умањењу стреса приликом осамостаљивања. За разлику од своје старије сестре, која по изласку из Дома није знала где да оде, коме да се обрати за помоћ, од чега ће да живи, којим послом жели да се бави, Петар је имао другачији пут, имао је усмерења, био је оријентисан, учећи уједно и на сестриним грешкама.

Подршка у оснаживању Петра, **кроз саветодавни рад, радионице, коучинг, психосоцијалну подршку** је континуирана и траје и данас. Захваљујући свему наведеном Петар успева да се носи са свакодневним изазовима које доноси самостални живот.

ПЕТИ ДЕО

Наши пријатељи и партнери

Наши пријатељи и партнери

Рад СОС Дечија села Србија не би био једнако успешан без континуиране подршке и помоћи сарадника, партнера и донатора. Користимо прилику да се у име све деце, младих и породица о којима бринемо, захвалимо организацијама, институцијама, компанијама, грађанима и медијима који доприносе остварењу наше визије да ни једно дете не расте само већ у дому пуном љубави.

Велико хвала Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања; Министарству за бригу о породици и демографију; Граду Београду, Нишу, и Краљеву; Општинама Гаџин Хан, Земун и Обреновац; Републичком заводу за социјалну заштиту; Центрима за социјални рад; Центрима за породични смештај и усвојење, посебно центрима у Нишу, Крагујевцу и Београду; Фондацији „Херман Гмајнер“; АДРА Србија; Мрежи организација за децу Србије (МОДС); ФИЦЕ Србија; УНИЦЕФ Србија; Српском филантропском форуму; Удружењима грађана „Урадимо заједно“ Крагујевац и „Звезда“ Ниш; Британско-српском добротворном фонду (БСБ Труст); Добротворној фондацији СПЦ „Човекољубље“; Фондацији Зора; МК Групи; АИК банци; Делезе Србија; НЛБ Комерцијалној банци; Др Оеткер; НИС Србија; Пепко; Хенкел; Електропривреди Србије; Неткономи; Вестфармацеутикалс, Ексинг, Оракл, Алдарха, еФронт; Битерна; Кока-кола; Лореал; ДХЛ; Јансен; Атриа; Манпауер; Холову; Бауер; Аваст Фондација; ГИР; Џонсон и Џонсон; Меркатор (ИДЕА); Дунав осигурање и многим другима.

Велико хвала свим члановима „Клуба пријатеља“ на несебичном доприносу нашем раду, као и свим грађанима Србије који кроз Клуб „Златно срце“ доприносе да деца и млади без родитељског старања и породице у ризику живе боље и срећније животе.

Посебну захвалност дугујемо Републици Србији, посебно организацијама које се баве социјалном заштитом, на додатној подршци коју су нам пружили кроз донацију заштитних средстава и дефинисање процедура поступања у време КОВИД кризе, као и кроз помоћ за послодавце, у делу зарада запослених. Наша Организација захвална је свим колегама из социјалне заштите који су пружили подршку нашем раду.

СОС Дечија села Србија

*Хвала
вам!*

СОС Дечија села Србија

 Булевар краља Александра 251, 11000 Београд

 +381 11 3989 776; +381 11 6302 932

 fondacija@sos-decijasela.rs

www.sos-decijasela.rs